

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

Н.М. Стефанишин
ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для підготовки до семінарських занять
студентів денної та заочної форми навчання

Івано-Франківськ, 2017

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради Навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол №1 від 05 жовтня 2017 року).

Рекомендовано до друку Рішенням Вченої ради Навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол №2 від 18 жовтня 2017 року).

Рецензенти:

Схаб-Бучинська Тетяна Ярославівна

кандидат юридичних наук, викладач кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника»

Семків Віта Василівна

кандидат юридичних наук, викладач кафедри судочинства Навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника»

С 20 Стефанишин Н.М. Право інтелектуальної власності. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної форми навчання [текст] // Наталія Михайлівна Стефанишин. – Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2017. - 64с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» і призначені для підготовки до семінарських занять з навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності», підготовки до здачі заліку. У посібнику викладені завдання до семінарських занять з навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності», які включають короткі методичні рекомендації, що полегшать підготовку до занять, переліки питань, які виносяться на обговорення на занятті, контрольних питань для перевірки знань, практичних завдань та завдань для виконання індивідуальних робіт студентами. До кожної теми поданий перелік літератури, зокрема, монографічна та інші наукові джерела по темі, а також перелік нормативно-правових актів.

Методична розробка призначена для студентів, аспірантів, викладачів.

ББК 67.9 (4УКР)310

© Стефанишин Н. М., 2017

© Навчально-науковий

юридичний інститут ДВНЗ

«Прикарпатський національний університет імені

Василя Стефаника», 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	8
ТЕМА №1. Загальні положення про право інтелектуальної власності.....	8
ТЕМА №2. Авторське право і суміжні права.....	13
ТЕМА №3. Патентне право	22
ТЕМА №4. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.....	29
ТЕМА №5. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності	37
ТЕМА №6. Договори у сфері інтелектуальної власності	44
ТЕМА №7. Захист права інтелектуальної власності.....	49
СПИСОК ДЖЕРЕЛ	52
ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	62

ПЕРЕДМОВА

Початок кожного століття, а тим більше тисячоліття, ставить перед людством нові завдання, що пов'язані як із уже досягнутим рівнем економічного і соціального розвитку держав, що існують на нашій планеті, так і з очікуванням значного поліпшення умов життя людей у багатьох, якщо не в усіх країнах світу. До їх числа належить й Україна. Такі очікування вже давно стали основою політики держав, уряди яких вживають усіляких дій, спрямованих на розробку та реалізацію довгострокової стратегії економічного розвитку. Нове тисячоліття, як ніколи, гостро ставить завдання щодо прийняття і здійснення програм із чітко вираженим пріоритетом. Сучасні моделі економічного зростання держав мають ґрунтуватися на постійному прискоренні науково-технічного прогресу, тому що всі можливі разові заходи можуть призвести лише до тимчасового прискорення економічного зростання, а потім його темп знову буде обмежений темпом зростання робочої сили та вже наявними й використовуваними науково-технічними досягненнями.

Саме з цієї причини практично усі країни світу, прагнучи до стабільного і стійкого економічного зростання, що забезпечує, у результаті, поліпшення добробуту населення, проголосили третє тисячоліття епоєю інтелектуальної власності.

Зростання ролі та значення інтелектуальної діяльності у соціально-економічному розвитку суспільства зумовлює необхідність розв'язання таких проблем: правове забезпечення інтелектуальної діяльності; раціональне, широке використання результатів інтелектуальної діяльності; захист прав суб'єктів інтелектуальної власності.

Система охорони прав на результати інтелектуальної діяльності в Україні, порівняно з іншими державами, є досить молодою. Але, незважаючи на «підлітковий вік», вона пройшла досить значний шлях із погляду перебудови і законотворчості. Для надійного та ефективного правового забезпечення інтелектуальної діяльності необхідно створити відповідний правовий механізм, здатний належним чином забезпечити можливість здійснення прав інтелектуальної власності та їх правову охорону.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» є система правових відносин, що виникають у сфері прав інтелектуальної власності.

Основне завдання навчальної дисципліни – сформувати у студентів ґрунтовні теоретичні знання, а також, набуття студентами вмінь та навичок практичного застосування норм права інтелектуальної власності під час вирішення конкретних правових ситуацій.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- загальні положення про систему прав інтелектуальної власності;
- систему чинного законодавства України та міжнародних договорів, що здійснюють правове регулювання відносин у сфері прав інтелектуальної власності;
- систему об'єктів прав інтелектуальної власності та особливості надання їм правової охорони;
- особливості здійснення прав інтелектуальної власності;
- систему державних органів та громадських організацій, що здійснюють охорону прав інтелектуальної власності;
- форми та способи захисту прав інтелектуальної власності.

вміти:

- узагальнювати теоретичні знання про права інтелектуальної власності та застосовувати їх в юридичній практиці;
- здійснювати проблемний аналіз норм права, які регулюють відносини у сфері інтелектуальної діяльності;

- тлумачити і застосовувати на практиці відповідне законодавство;
- правильно формулювати юридичні поняття і категорії;
- правильно викладати свої думки про складні юридичні явища у системі права інтелектуальної власності загалом.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності

Історія становлення та розвитку правової охорони результатів інтелектуальної, творчої діяльності в Україні та світі. Загальна характеристика основних теорій інтелектуальної власності.

Основні інститути права інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Співвідношення між правом власності та правом інтелектуальної власності.

Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності.

Особисті немайнові та майнові права суб'єктів права інтелектуальної власності.

Тема 2. Авторське право і суміжні права

Поняття авторського права. Авторське право в його суб'єктивному та об'єктивному розуміння.

Функції і принципи авторського права.

Джерела авторського права.

Об'єкти авторського права, їх загальна характеристика. Об'єкти, які не охороняються авторським правом.

Суб'єкти авторського права. Поняття та види співавторства за цивільним законодавством України.

Зміст авторського права.

Особисті немайнові та майнові права автора.

Поняття суміжних прав. Особливості суміжних прав.

Об'єкти та суб'єкти суміжних прав.

Зміст суміжних прав.

Особисті немайнові та майнові суміжні права.

Тема 3. Патентне право

Поняття права промислової власності (патентного права).

Загальна характеристика суб'єктів права промислової власності.

Загальна характеристика об'єктів права промислової власності. Види об'єктів права промислової власності.

Зміст права промислової власності. Строк чинності прав промислової власності.

Захист патентних прав. Охоронні документи в патентному праві.

Міжнародно-правова охорона патентного права.

Тема 4. Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Загальна характеристика інституту правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування: поняття, об'єкти, суб'єкти та зміст.

Право інтелектуальної власності на торговельну марку (знак для товарів і послуг): поняття, об'єкти, суб'єкти та зміст.

Право інтелектуальної власності на географічне зазначення: поняття, об'єкти, суб'єкти та зміст.

Відповідальність за порушення прав на засоби індивідуалізації учасників цивільного

обороту, товарів і послуг.

Міжнародно-правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Тема 5. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності

Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин. Суб'єкти та порядок набуття права інтелектуальної власності на сорти рослин, породи тварин. Припинення чинності майнових прав на сорт рослин та породи тварин і визнання їх недійсними.

Право інтелектуальної власності на компонування (топографію) інтегральних мікросхем. Суб'єкти та зміст права інтелектуальної власності на компонування (топографію) інтегральних мікросхем. Припинення чинності майнових прав на компонування інтегральних мікросхем і визнання їх недійсними.

Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Поняття та об'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Суб'єкти та порядок набуття права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Поняття та ознаки комерційної таємниці. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Право інтелектуальної власності на наукове відкриття. Дії, що визнаються порушенням прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Тема 6. Договори у сфері інтелектуальної власності

Загальна характеристика договорів, якими опосередковуються відносини у сфері права інтелектуальної власності.

Загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності: поняття та види. Ліцензійний договір. Форма та зміст ліцензійного договору.

Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.

Поняття та ознаки авторського договору. Інші договори у сфері інтелектуальної власності.

Тема 7. Захист права інтелектуальної власності

Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення.

Адміністративний порядок захисту прав.

Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Особливості захисту авторського та суміжних прав. Особливості захисту права промислової власності.

Правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1

Загальні положення про право інтелектуальної власності (4 години)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми студенти повинні дослідити гносеологічні аспекти становлення та розвитку права інтелектуальної власності та основні теорії права інтелектуальної власності. Окреслити основні субінститути права інтелектуальної власності. Визначити особливості відносин, що виникають у сфері інтелектуальної власності та їх структуру. Дослідити джерела права інтелектуальної власності.

Питання для обговорення:

1. Поняття та основні теорії права інтелектуальної власності.
2. Поняття, ознаки та класифікація об'єктів права інтелектуальної власності.
3. Суб'єкти права інтелектуальної власності: поняття та види.
4. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності: поняття, види, підстави виникнення (набуття), строки чинності, особливості розпорядження ними.
5. Загальна характеристика основних інститутів права інтелектуальної власності.
6. Джерела права інтелектуальної власності.

Термінологічне завдання: інтелектуальна, творча діяльність, інтелектуальна власність, право інтелектуальної власності, виключні права, авторське право, суміжні права, право промислової власності, патентне право, засоби індивідуалізації, нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Практичні завдання:

Складіть розгорнуту схему інститутів та об'єктів права інтелектуальної власності із зазначенням строків їх правової охорони.

Складіть розгорнуту схему суб'єктів права інтелектуальної власності.

Складіть розгорнуту схему джерел права інтелектуальної власності.

Складіть порівняльну таблицю ознак права інтелектуальної власності та права власності.

Складіть порівняльну таблицю ознак авторського права та права промислової власності.

Складіть порівняльну таблицю ознак особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності.

Питання для самоконтролю:

Як співвідносяться поняття інтелектуальна та творча діяльність?

Як співвідносяться поняття інтелектуальна власність та право інтелектуальної власності?

Яка із теорій інтелектуальної власності втілена у законодавстві України?

Яке місце займає право інтелектуальної власності в системі права України?

Назвіть основні інститути права інтелектуальної власності.

Назвіть відмінності у правовому статусі первинних та похідних суб'єктів права інтелектуальної власності.

В чому полягає „виключність” виключних прав інтелектуальної власності?

Як співвідносяться поняття виникнення та набуття права інтелектуальної власності?

Назвіть основні законодавчі акти України, що регулюють відносини у сфері інтелектуальної власності.

Назвіть основні міжнародні договори у сфері інтелектуальної власності.

Нормативні акти та література:

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
5. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
6. Митний кодекс України від 11.07.2002 № 92-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
7. Закон України від 21.04.1993 № 3116-XII «Про охорону прав на сорти рослин» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
8. Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
9. Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII «Про охорону прав на промислові зразки» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
10. Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
11. Закон України від 15.12.1993 № 3691-XII «Про племінну справу у тваринництві» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
12. Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII «Про авторське право і суміжні права» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
13. Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР «Про захист від недобросовісної конкуренції» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
14. Закон України від 5.11.1997 № 621/97-ВР «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
15. Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV «Про охорону прав на зазначення походження товарів» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>

16. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
17. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
18. Женевська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
19. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
20. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
21. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
22. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
23. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
24. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
25. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
26. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
27. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
28. Абдуліна І. Актуальні проблеми інтелектуальної власності – національний бренд України // Інтелектуальна власність.– 2011.– №9.– С.4–7
29. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
30. Басова Ю.О. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник у схемах і таблицях: навчальний посібник / Ю. О. Басова, Н. В. Омельченко, С. П. Школяр. – Львів : Компакт-ЛВ, 2008. – 164 с.
31. Батова В. Корисна модель в Україні. Вдосконалення правової охорони // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №3.– С.3– 11
32. Бенедисюк І. Запобіжні заходи та заходи забезпечення позову у спрах, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.56–65
33. Бондаренко С.В., Кожарська І.Ю. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: ПВП, 2008. – 416 с.
34. Бошицький Ю.Л. Аспекти удосконалення правотворення у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні // Часопис КУП.– 2011.– №4.– С.253– 257
35. Булат Є. Деякі аспекти правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2015.– №1.– С.117–119
36. Васьковська Т. Історія упаковки та її сучасна охорона// Інтелектуальна власність.– 2014.– №1.– С.14–17
37. Вахонєва Т.М. Відповідальність за невиконання авторського договору // Держава і право.– Вип. 52.– К., 2011.– С.270–276

38. Вахонєва Т. Виконавці як суб'єкти права інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №2.– С.48–53
39. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. І. Дахно. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ЦНІ, 2006. – 278 с.
40. Довгань Г. В. Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект) : Дис... канд. наук: 12.00.01 - 2009.
41. Драпак Г. М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / Г. М. Драпак, М. Є. Скиба. – 2-ге вид., випр. – К. : Кондор, 2007. – 156 с.
42. Дроб'язко В. Закон США про авторське право 1976 року// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2013.– №1.– С.40– 49
43. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
44. Жаров В.О. Право інтелектуальної власності в системі права України: Навчальний посібник. – К.: ПВП, 2006. – 108 с.
45. Івасько О. Оцінка вартості інтелектуальної власності в контексті приватизації // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С.46–53
46. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навч. посібник. – К.: КНТ, 2007. – 264 с.
47. Комзюк Л. Сучасні тенденції гармонізації авторського права ЄС// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №1.– С.32– 40
48. Корновенко С. Ідея як об'єкт захисту права інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2016.– №3.– С.55–59
49. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
50. Кохановська О. Основи теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні // Право України.– 2011.– №5.– С.52–59
51. Крижна В.М., Яркіна Н.Є. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій. – Харків: НЮА України, 2008. – 112 с.
52. Кузнецова Н., Кохановська О. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні // Право України.– 2011.– №3.– С.21–29
53. Кучеренко О. Інтелектуальна власність у сфері нанотехнологій // Інтелектуальна власність.– 2013.– №4.– С.29–32
54. Лопатін В. Продавці та покупці інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– 113–126
55. Микитин В. Наслідки порушення прав інтелектуальної власності // Часопис КУП.– 2012.– №2.– С.256–261
56. Микитин В. Цивільно-правові способи захисту майнових прав інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №9.– С.53–61
57. Москаленко В.С. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності господарськими судами: стан та тенденції // Господарське судочинство.– 2015.–№1.– С.8–13
58. Мікульонок І. О. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. О. Мікульонок. – К.: Політехніка, 2005. – 232 с.
59. Нерсесян А. Право інтелектуальної власності в Україні: проблема визначення правового статусу // Юридичний журнал.– 2011.– №5.– С.69–72
60. Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи // Право України.– 2011.– №3.– С.14–20

61. Осипова Ю. Вищі навчальні заклади України як суб'єкти права інтелектуальної власності (на прикладі об'єктів авторського патентного права та нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності) // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.17– 25
62. Петренко С. Управління правами інтелектуальної власності на регіональному рівні: сучасний стан та перспективи розвитку // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2012.– №4.– С.12–16
63. Підпригора, О. А. Право інтелектуальної власності / О. А. Підпригора. – К.: Ін Юре, 2004. – 670 с.
64. Право інтелектуальної власності. Академ. курс: підручник / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Ін Юре, 2004. – 672 с.
65. Пічкур О. Визначення предмета цивільно-правових договорів щодо результатів інтелектуальної (розумової) діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2015.– №4.– С.3–12
66. Пічкур О. Особливості етапу підготовки договорів про передання майнових прав на результати інтелектуальної діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2013.– №3.– С.38– 47
67. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с
68. Рудник Т., Закорецька Г. Проблеми захисту права інтелектуальної власності в Україні: теоретичний аспект // Підприємництво, господарство і право.– 2012.– №8.– С.8– 10
69. Стройко І. Аналіз проекту нової редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права». Врахування у перспективному законодавстві України сучасного рівня розвитку новітніх технологій // Часопис КУП.– 2012.–№2.– С.267– 274
70. Тверезенко О. Класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.139–148
71. Томма Р.П., Курилін І.Р. Види відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2011.– №5.– С.54–57
72. Харитоновна О. Поняття та види цивільних правовідносин інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.66– 77
73. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності: Навчальний посібник. – К.: ДІВ, 2008. – 124 с.
74. Шатова І. Мінеральна вода та об'єкти права інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність.– 2011.– №3.– С.45–47
75. Штефан О. Плагіат – невід'ємна частина творчості? // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С. 20– 30
76. Штефан О. Проблеми кваліфікації піратства у сфері авторського права та суміжних прав // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С. 25– 33
77. Эннан Р. Проблемы защиты авторских прав в сети Интернет // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.70–78

Тема 2

Авторське право і суміжні права (4 години)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми необхідно звернути увагу на поняття авторського права та суміжних прав у законодавстві та науковій літературі, визначити їх правову природу. Визначити поняття «твір», як об'єкт авторського права, навести їх

класифікацію. Окреслити об'єкти суміжних прав, деталізувати їх зміст. Дослідити особисті немайнові та майнові права суб'єктів авторського права та суміжних прав.

Питання для обговорення (ч.1):

1. Поняття авторського права. Співвідношення авторського права з правом промислової власності.
2. Твір, як об'єкт авторського права: поняття, ознаки, види та умови надання йому правової охорони. Твори, що не являються об'єктами авторського права.
3. Суб'єкти авторського права: поняття та види. Співавторство та його види.
4. Особисті немайнові права автора.
5. Майнові права автора чи осіб, яким вони належать. Способи використання твору. Строки правової охорони майнових правах автора.
6. Винятки та обмеження у майнових правах автора.

Питання для обговорення (ч.2):

1. Поняття, об'єкти та суб'єкти суміжних прав.
2. Особисті немайнові та майнові суміжні права. Строк охорони суміжних прав.
3. Обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення.
4. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав. Правовий статус та порядок діяльності організацій колективного управління.
5. Відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав.

Термінологічне завдання: законспекуйте терміни, що містяться у ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та вивчіть їх значення.

Практичні завдання:

Складіть розгорнуту схему об'єктів авторського права.

Складіть порівняльну таблицю творів, що не є об'єктами авторського права відповідно до норм ЦК України та Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Складіть порівняльну таблицю особистих немайнових прав автора відповідно до норм ЦК України та Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Складіть порівняльну таблицю майнових прав автора відповідно до норм ЦК України та Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Складіть порівняльну таблицю спільних та відмінних ознак авторського права і права промислової власності.

Питання для самоконтролю:

Авторське право в об'єктивному та суб'єктивному розумінні.

Первинні та похідні твори.

Охорона авторського права на частину твору.

Первинні та похідні суб'єкти авторського права.

Презумпція авторства.

Співавторство подільне і неподільне.

Забезпечення недоторканності твору.

Способи використання твору.

Передача (відчуження) майнових прав суб'єктів авторського права.

Правові наслідки закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.

Авторське право і право власності на матеріальний об'єкт, в якому втілено твір.

Право доступу до твору образотворчого мистецтва.

Право автора (та його спадкоємців) на частку від суми продажу оригіналу твору (право слідування).

Випадки правомірного використання твору без згоди автора автора чи іншої особи, яка має авторське право.

Первинні та похідні суб'єкти суміжних прав.

Виникнення і здійснення суміжних прав.

Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав.

Використання виконання, фонограми, відеограми та передачі (програми) організації мовлення.

Особливості правового регулювання господарської діяльності, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування та розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних.

Способи управління майновими правами суб'єктів авторського та суміжних прав.

Управління майновими правами через повіреного.

Задачі

Задача 1

Петренко звернулася до суду з позовом до Червоненко про захист її права на курсову роботу. В процесі розгляду справи суд вияснив тотожність обох курсових робіт, які при перевірці були повернені викладачем на повторне виконання як такі, що не мають самостійного характеру і є плагіатом. Курсова робота позивачки надійшла поштою в деканат 10.10.10 року з Львівської області, а на перевірку була представлена 16 жовтня цього ж року. Курсова робота Червоненко – жителя Харкова, подана 15.10.10 року і надійшла на кафедру 17 жовтня. Цього ж дня обидві роботи були передані на перевірку та рецензування. Відповідач стверджував, що роботу він писав із навчального посібника, це стверджувала і позивачка.

Суддя призначив літературну експертизу, яка дала висновок, що обидві роботи списані з одного навчального посібника і виконані незалежно одна від одної. В роботі є незначні тотожні відхилення від тексту першоджерела.

Визначить, що в даному випадку є об'єктом авторського права?

Чи виникає авторське право на курсову роботу?

Яке рішення слід винести по справі?

Задача 2

Агроном Грушевський запропонував використати лікарську речовину для боротьби з сільськогосподарськими шкідниками. Після видачі Грушевському авторського свідоцтва до суду з позовом звернувся Болюта про визнання його співавтором даного винаходу і про видачу йому патенту, у судовому засіданні було встановлено, що Болюта висловив цю ідею на фермерській конференції.

Яке рішення має винести суд.

Нормативні акти та література:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
4. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792-XII (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
5. Закон України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» від 23.03.2000 № 1587-III (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
6. Закон України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» від 17.01.2002 № 2953-III (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
7. Указ Президента України від 06.02.1992 № 75 «Про невідкладні заходи щодо соціального захисту діячів літератури і мистецтва в умовах переходу до ринкових відносин (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/ru>
8. Указ Президента України від 20.05.1998 № 491/98 «Про впорядкування торгівлі деякими підакцизними товарами, пов'язаними з використанням аудіовізуальних творів та примірників фонограм» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/ru>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.1992 № 108 «Про розміри відрахувань до фондів творчих спілок України за використання творів літератури та мистецтва» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 листопада 1997 р. № 1209 «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі примірниками аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.1998 № 1315 «Про затвердження Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.10.2000 № 1555 «Про затвердження положень з питань розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.09.2001 № 1252 «Про затвердження Тимчасового положення про мінімальні ставки гонорару та авторської винагороди за фільми, що створюються за державним замовленням на кіностудіях України» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1756 «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2002 № 600 «Про затвердження Порядку обігу дисків для лазерних систем зчитування, що були вироблені або імпортовані до набрання чинності Законом України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
16. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2002 № 247-р «Про затвердження Концепції легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.05.2002 № 672 «Про основні вузли для спеціалізованого обладнання з виробництва дисків для лазерних систем зчитування, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.05.2002 № 675 «Про затвердження Порядку прийняття рішення про застосування до суб'єктів господарювання спеціальних заходів, спрямованих на припинення порушень вимог Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування, матриць» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.07.2002 № 925 «Про затвердження Порядку надання, зберігання та видачі примірників дисків для лазерних систем зчитування» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
20. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 № 71 «Про затвердження розміру винагороди (роялті) за використання опублікованих з комерційною метою фонограм і відеограм та порядку її виплати» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
21. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 № 72 «Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 623 «Про затвердження Порядку присвоєння і нанесення на диски для лазерних систем зчитування та/або матриці спеціального ідентифікаційного коду та визнання спеціальних ідентифікаційних кодів, нанесених на диски та/або матриці, що експортуються, або матриці, що імпортуються» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
23. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 № 992 «Про розмір відрахувань виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

24. Наказ Міністерства культури і мистецтв України від 03.04.2002 № 203 «Про Порядок виплати авторської винагороди за передачу виключних майнових прав на фільм і його використання, що створюється за державним замовленням», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07.05.2002 за № 413/6701 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
25. Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Міністерства освіти і науки України від 03.07.2002 № 71/382 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва дисків для лазерних систем зчитування, матриць», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17.07.2002 за № 589/6877 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
26. Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.10.2002 № 619 «Про затвердження Порядку застосування фінансових санкцій до суб'єктів господарювання за порушення вимог Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування, матриць», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.11.2002 за № 896/7184 (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
27. Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Міністерства освіти і науки України від 21.02.2003 № 12/93 «Про затвердження Порядку контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва дисків для лазерних систем зчитування, матриць», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17 березня 2003 р. за № 211/7532 (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
28. Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 17.02.2003 № 9/29 «Про затвердження Порядку контролю за додержанням Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з експорту, імпорту обладнання та дисків для лазерних систем зчитування», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28.02.2003 за № 178/7499 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
29. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.05.2003 № 311 «Про затвердження Порядку обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 04.06.2003 за № 436/7757 (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
30. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.07.2003 № 503 «Про затвердження Порядку визначення уповноважених організацій, які здійснюватимуть збирання і розподіл між суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав коштів від відрахувань (відсотків) виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 15.08.2003 за № 717/8038 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
31. Наказ Міністерства освіти і науки України, Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Державної податкової адміністрації від

- 24.11.2003 № 780/123/561 «Про затвердження Порядку здійснення відрахувань виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.12.2003 за № 1153/8474 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
32. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.11.2004 № 888 «Про утворення Реєстру комп'ютерних програм», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 09.12.2004 р. за № 1569/10168 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
33. Наказ Міністерства освіти і науки України від 02.12.2004 № 903 «Про затвердження Правил використання комп'ютерних програм у навчальних закладах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17.01.2005 за № 44/10324 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
34. Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.05.2005 № 273 «Про затвердження форм документів щодо питань видачі контрольних марок імпортерам, експортерам та відтворювачам примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних та інструкцій по здійсненню державного контролю за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.05.2005 за № 588/10868 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
35. Постанова Вищого арбітражного суду України «Про питання захисту авторських прав в Інтернеті» від 05.06.2000 р. № 04-1/5-7/82 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
36. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 06.05.2005 № 01-8/784 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
37. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006 № 01-8/846 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
38. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 22.01.2007 № 01-8/25 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
39. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
40. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
41. Женевська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
42. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

43. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
44. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
45. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
46. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
47. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
48. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
49. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
50. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
51. Абдуліна І. Актуальні проблеми інтелектуальної власності – національний бренд України // Інтелектуальна власність.– 2011.– №9.– С.4–7
52. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
53. Басова Ю.О. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник у схемах і таблицях: навчальний посібник / Ю. О. Басова, Н. В. Омельченко, С. П. Школяр. – Львів : Компакт-ЛВ, 2008. – 164 с.
54. Батова В. Корисна модель в Україні. Вдосконалення правової охорони // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №3.– С.3– 11
55. Бенедисюк І. Запобіжні заходи та заходи забезпечення позову у спорах, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.56–65
56. Бондаренко С.В., Кожарська І.Ю. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: ПВП, 2008. – 416 с.
57. Бошицький Ю.Л. Аспекти удосконалення правотворення у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні // Часопис КУП.– 2011.– №4.– С.253– 257
58. Булат Є. Деякі аспекти правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2015.– №1.– С.117–119
59. Васьковська Т. Історія упаковки та її сучасна охорона// Інтелектуальна власність.– 2014.– №1.– С.14–17
60. Вахонєва Т.М. Відповідальність за невиконання авторського договору // Держава і право.– Вип. 52.– К., 2011.– С.270–276
61. Вахонєва Т. Виконавці як суб'єкти права інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №2.– С.48–53
62. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. І. Дахно. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ЦНЛ, 2006. – 278 с.
63. Довгань Г. В. Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект) : Дис... канд. наук: 12.00.01 - 2009.
64. Драпак Г. М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / Г. М. Драпак, М. Є. Скиба. – 2-ге вид., випр. – К. : Кондор, 2007. – 156 с.

65. Дроб'язко В. Закон США про авторське право 1976 року// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2013.– №1.– С.40– 49
66. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
67. Жаров В.О. Право інтелектуальної власності в системі права України: Навчальний посібник. – К.: ПВП, 2006. – 108 с.
68. Івасько О. Оцінка вартості інтелектуальної власності в контексті приватизації // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С.46–53
69. Іевія О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навч. посібник. – К.: КНТ, 2007. – 264 с.
70. Комзюк Л. Сучасні тенденції гармонізації авторського права ЄС// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №1.– С.32– 40
71. Корновенко С. Ідея як об'єкт захисту права інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2016.– №3.– С.55–59
72. Косак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
73. Кохановська О. Основи теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні // Право України.– 2011.– №5.– С.52–59
74. Крижна В.М., Яркіна Н.Є. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій. – Харків: НЮА України, 2008. – 112 с.
75. Кузнецова Н., Кохановська О. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні // Право України.– 2011.– №3.– С.21–29
76. Кучеренко О. Інтелектуальна власність у сфері нанотехнологій // Інтелектуальна власність.– 2013.– №4.– С.29–32
77. Лопатін В. Продавці та покупці інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– 113–126
78. Микитин В. Наслідки порушення прав інтелектуальної власності // Часопис КУП.– 2012.– №2.– С.256–261
79. Микитин В. Цивільно-правові способи захисту майнових прав інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №9.– С.53–61
80. Москаленко В.С. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності господарськими судами: стан та тенденції // Господарське судочинство.– 2015.– №1.– С.8–13
81. Мікульонок І. О. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. О. Мікульонок. – К.: Політехніка, 2005. – 232 с.
82. Нерсесян А. Право інтелектуальної власності в Україні: проблема визначення правового статусу // Юридичний журнал.– 2011.– №5.– С.69–72
83. Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи // Право України.– 2011.– №3.– С.14–20
84. Осипова Ю. Вищі навчальні заклади України як суб'єкти права інтелектуальної власності (на прикладі об'єктів авторського патентного права та нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності) // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.17– 25
85. Петренко С. Управління правами інтелектуальної власності на регіональному рівні: сучасний стан та перспективи розвитку // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.12–16
86. Підпригора, О. А. Право інтелектуальної власності / О. А. Підпригора. – К.: Ін Юре, 2004. – 670 с.

87. Право інтелектуальної власності. Академ. курс: підручник / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Ін Юре, 2004. – 672 с.
88. Пічкур О. Визначення предмета цивільно-правових договорів щодо результатів інтелектуальної (розумової) діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2015.– №4.– С.3–12
89. Пічкур О. Особливості етапу підготовки договорів про передання майнових прав на результати інтелектуальної діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2013.– №3.– С.38– 47
90. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с
91. Рудник Т., Закорецька Г. Проблеми захисту права інтелектуальної власності в Україні: теоретичний аспект // Підприємництво, господарство і право.– 2012.– №8.– С.8– 10
92. Стройко І. Аналіз проекту нової редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права».Врахування у перспективному законодавстві України сучасного рівня розвитку новітніх технологій // Часопис КУП.– 2012.–№2.– С.267– 274
93. Тверезенко О. Класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.139–148
94. Томма Р.П., Курилін І.Р. Види відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2011.– №5.– С.54–57
95. Харитонова О. Поняття та види цивільних правовідносин інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.66– 77
96. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності: Навчальний посібник. – К.: ДПВ, 2008. – 124 с.
97. Шатова І. Мінеральна вода та об'єкти права інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність.– 2011.– №3.– С.45–47
98. Штефан О. Плагіат – невід'ємна частина творчості? // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С. 20– 30
99. Штефан О. Проблеми кваліфікації піратства у сфері авторського права та суміжних прав // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С. 25– 33
100. Эннан Р. Проблемы защиты авторских прав в сети Интернет // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.70–78

Тема 3

Патентне право (4 години)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми слід дослідити поняття та об'єкти патентного права. Визначити порядок отримання патенту на об'єкти патентного права. Окреслити права та обов'язки, що випливають з патенту. Дослідити питання припинення чинності патенту та визнання його недійсним.

Питання для обговорення:

1. Поняття та об'єкти патентного права.
2. Суб'єкти патентного права.
3. Порядок одержання патенту на об'єкти патентного права.
4. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів патентного права.
5. Особисті немайнові права винахідника та автора промислового зразка.
6. Права та обов'язки, що випливають з патенту.

7. Обмеження прав патентовласника.
8. Припинення чинності патенту та визнання його недійсним.
9. Відповідальність за порушення прав власника патенту.

Термінологічне завдання: патентне право, патент, винахід, корисна модель, промисловий зразок, патентна формула, службові винаходи (корисні моделі, промислові зразки), секретні винаходи (корисні моделі), право попереднього користування.

Практичні завдання:

Вкажіть повну вартість правової охорони об'єктів патентного права (від плати за подання заявки до збору за підтримку правової охорони за останній рік чинності патенту).

Складіть розгорнуту схему етапів набуття прав на об'єкти патентного права.

Складіть розгорнуту схему суб'єктів патентного права.

Складіть розгорнуту схему об'єктів патентного права та їх видів.

Наведіть приклади об'єктів патентного права, майнові права на які належать Прикарпатському національному університетові імені В. Стефаника.

Питання для самоконтролю:

Умови надання винаходу, корисній моделі та промислового зразку правової охорони.

Умови патентоздатності винаходу, корисної моделі, промислового зразка.

Право на одержання патенту (право винахідника, роботодавця, правонаступника, першого заявника).

Зміст та порядок подання заявки.

Особливості подання міжнародної заявки.

Право на пріоритет попередньої заявки.

Експертиза заявки: поняття, види та порядок проведення.

Відкликання заявки.

Перетворення заявок.

Конфіденційність заявки.

Тимчасова правова охорона винаходу, корисної моделі та промислового зразка після опублікування відомостей про заявку.

Реєстрація патенту.

Публікація відомостей про видачу патенту.

Оскарження рішення за заявкою.

Видача патенту.

Розсекречування секретного винаходу (корисної моделі).

Патентування винаходу (корисної моделі) в іноземних державах.

Примусове відчуження прав на винахід (корисну модель).

Дії, які не визнаються порушенням прав власників патентів.

Право попереднього користування.

Припинення дії патенту та визнання його недійсним.

Строки чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Правові наслідки припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок і порядок їх відновлення.

Задачі

Задача 1

Двоє співробітників заводу побутових приладів інженер-технолог і майстер розробили та застосували на виробництві засіб виготовлення ножниць. Впродовж п'яти місяців застосування цього засобу була виявлена його висока ефективність. Автори розробки запропонували запатентувати розробку як винахід, але, не одержавши відповіді протягом двох місяців, подали заявку від власного імені. Причому з метою прискорення набуття виключних прав на створений ними засіб вони вирішили запатентувати його як корисну модель, посилаючись на порушення заявниками чинного законодавства.

Чи є вірним рішення, прийняте за заявою?

Якщо заявниками допущені порушення, назвіть їх та вкажіть, чи збереглася можливість їх усунення?

Задача 2

Троє конструкторів-винахідників створили корисну модель «Пристрій для демонтажу шин» і одержали патент. Співвласники патенту на цю модель одержали пропозицію від акціонерного товариства про продаж патенту. Двоє з трьох співвласників висловили бажання продати свідоцтво на умовах, запропонованих акціонерним товариством, але третій співвласник проти цього заперечував, доводячи, що вони самі повинні вдосконалити модель і одержати патент на винахід, який пізніше може бути реалізований з більшою вигодою. Оскільки досягти домовленості не вдалося, власники патенту звернулися за консультацією до юриста.

Яке роз'яснення повинно бути надане винахідникам?

Які способи передачі патентних прав на використання запатентованих розробок передбачає чинне законодавство України?

Чи може корисна модель бути одночасно запатентована як винахід?

Задача 3

Патентне відомство отримало дві заявки. Заявнику пізніше поданої заявки було видано патент на корисну модель «Електронний кодовий замок». Щодо раніше поданої заявки на одержання патенту на винахід «кодовий замок з ємнісною пам'яттю» рішення ще не було прийняте. Автори раніше поданої заявки вважають, що технічне вирішення, подане у формулі корисної моделі, на яку вже видано патент, не нове, тому що повторює сукупність суттєвих ознак їх заявки. Відмінність полягає лише в назві окремих елементів, а не їх сукупність. Тому автори звернулись до патентного повіреного з проханням надати їм допомогу у підготовці заперечення. Власник патенту на корисну модель, дізнавшись про підготовку опротестування виданого йому свідоцтва, в листі до авторів раніше поданої заявки повідомив, що він працював над винаходом самостійно і зі змістом їхньої заявки не був ознайомлений, тому його патент не підлягає анулюванню. Крім того, тотожність запропонованих рішень виключена тому, що він подав заявку на корисну модель, а не на винахід.

В якому порядку можуть бути визнані недійсними видані патенти і яке рішення може бути прийняте в цьому випадку, зокрема при встановленні тотожності обох рішень?

Задача 4

На Петриківському підприємстві Українського народного декоративного розпису майстром Шулікою було розроблена нова модель таці. У зв'язку із запуском моделі у виробництво виникло питання про необхідність забезпечення охорони прав підприємства та майстра - художника. Юридична фірма, до якої звернулося підприємство за консультацією, пояснила, що найкращим засобом охорони було б визнання цієї моделі промисловим зразком, тому що художньо - конструкторське вирішення зовнішнього вигляду виробу не має промислової придатності, оскільки передбачає ручний розпис кожного виробу. Проте, на думку юридичної фірми, третя особа все одно не зможе скористатися цією розробкою, яка є твором декоративно - прикладного мистецтва, і не зможе використати без згоди її автора, тобто майстра - художника.

Чи є обґрунтованою така консультація?

Задача 5

Група вчених-генетиків, працюючи в галузі селекції, встановили, що для продукування антибіотиків, вітамінів та інших цінних речовин найбільше значення має штучне підвищення змінюваності мікроорганізмів з наступним доббором. На думку вчених, наукове усвідомлення цього відкриття має важливе значення для досліджень у різних галузях біології, медицини та сільського господарства. Зокрема, на його основі може бути розроблений принципово новий метод виробництва медичних препаратів. Вчені звернулися до юриста за консультацією щодо закріплення свого пріоритету та авторського права.

Які роз'яснення мають бути надані вченим?

Нормативні акти та література:

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
5. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
6. Митний кодекс України від 11.07.2002 № 92-IV.
7. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 № 3687-XII (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
8. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1993 № 3688-XII (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>

9. Указ Президента України від 16.08.1994 № 443/94 «Про День винахідника і раціоналізатора» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/ru>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.1994 № 473 «Про порядок виплати винагороди авторам винаходів і промислових зразків, що охороняються чинними на території України свідоцтвами СРСР» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.1994 № 705 «Про державну систему депонування штамів мікроорганізмів» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
12. Угоди про взаємне забезпечення збереження міждержавних секретів у галузі правової охорони винаходів» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2004 № 8 «Про затвердження Порядку надання Кабінетом Міністрів України дозволу на використання запатентованого винаходу (корисної моделі) чи зареєстрованої топографії інтегральної мікросхеми» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 № 1421 «Про Всеукраїнський конкурс інноваційних технологій» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
15. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006 № 01-8/844 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
16. Постанова Вищого господарського суду України від 19.06.2007 (справа № П39/382-07) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
17. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 13.07.2005 № 01-8/1234 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти промислової власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
18. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006 № 01-8/844 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
19. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 15.07.2010 № 01-08/415 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти промислової власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
20. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
21. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
22. Женевська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
23. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

24. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
25. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
26. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
27. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
28. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
29. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
30. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
31. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
32. Абдуліна І. Актуальні проблеми інтелектуальної власності – національний бренд України // Інтелектуальна власність.– 2011.– №9.– С.4–7
33. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
34. Басова Ю.О. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник у схемах і таблицях: навчальний посібник / Ю. О. Басова, Н. В. Омельченко, С. П. Школяр. – Львів : Компакт-ЛВ, 2008. – 164 с.
35. Батова В. Корисна модель в Україні. Вдосконалення правової охорони // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №3.– С.3– 11
36. Бенедисюк І. Запобіжні заходи та заходи забезпечення позову у спорах, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.56–65
37. Бондаренко С.В., Кожарська І.Ю. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: ІВП, 2008. – 416 с.
38. Бошицький Ю.Л. Аспекти удосконалення правотворення у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні // Часопис КУП.– 2011.– №4.– С.253– 257
39. Булат Є. Деякі аспекти правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2015.– №1.– С.117–119
40. Васьковська Т. Історія упаковки та її сучасна охорона// Інтелектуальна власність.– 2014.– №1.– С.14–17
41. Вахонєва Т.М. Відповідальність за невиконання авторського договору // Держава і право.– Вип. 52.– К., 2011.– С.270–276
42. Вахонєва Т. Виконавці як суб'єкти права інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №2.– С.48–53
43. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. І. Дахно. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ЦНЛ, 2006. – 278 с.
44. Довгань Г. В. Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект) : Дис... канд. наук: 12.00.01 - 2009.
45. Драпак Г. М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / Г. М. Драпак, М. Є. Скиба. – 2-ге вид., випр. – К. : Кондор, 2007. – 156 с.

46. Дроб'язко В. Закон США про авторське право 1976 року// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2013.– №1.– С.40– 49
47. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
48. Жаров В.О. Право інтелектуальної власності в системі права України: Навчальний посібник. – К.: ПВП, 2006. – 108 с.
49. Івасько О. Оцінка вартості інтелектуальної власності в контексті приватизації // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С.46–53
50. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навч. посібник. – К.: КНТ, 2007. – 264 с.
51. Комзюк Л. Сучасні тенденції гармонізації авторського права ЄС// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №1.– С.32– 40
52. Корновенко С. Ідея як об'єкт захисту права інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2016.– №3.– С.55–59
53. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
54. Кохановська О. Основи теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні // Право України.– 2011.– №5.– С.52–59
55. Крижна В.М., Яркіна Н.Є. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій. – Харків: НЮА України, 2008. – 112 с.
56. Кузнецова Н., Кохановська О. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні // Право України.– 2011.– №3.– С.21–29
57. Кучеренко О. Інтелектуальна власність у сфері нанотехнологій // Інтелектуальна власність.– 2013.– №4.– С.29–32
58. Лопатін В. Продавці та покупці інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– 113–126
59. Микитин В. Наслідки порушення прав інтелектуальної власності // Часопис КУП.– 2012.– №2.– С.256–261
60. Микитин В. Цивільно-правові способи захисту майнових прав інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №9.– С.53–61
61. Москаленко В.С. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності господарськими судами: стан та тенденції // Господарське судочинство.– 2015.–№1.– С.8–13
62. Мікульонок І. О. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. О. Мікульонок. – К.: Політехніка, 2005. – 232 с.
63. Нерсесян А. Право інтелектуальної власності в Україні: проблема визначення правового статусу // Юридичний журнал.– 2011.– №5.– С.69–72
64. Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи // Право України.– 2011.– №3.– С.14–20
65. Осипова Ю. Вищі навчальні заклади України як суб'єкти права інтелектуальної власності (на прикладі об'єктів авторського патентного права та нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності) // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.17– 25
66. Петренко С. Управління правами інтелектуальної власності на регіональному рівні: сучасний стан та перспективи розвитку // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2012.– №4.– С.12–16
67. Підпригора, О. А. Право інтелектуальної власності / О. А. Підпригора. – К.: Ін Юре, 2004. – 670 с.

68. Право інтелектуальної власності. Академ. курс: підручник / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Ін Юре, 2004. – 672 с.
69. Пічкур О. Визначення предмета цивільно-правових договорів щодо результатів інтелектуальної (розумової) діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2015.– №4.– С.3–12
70. Пічкур О. Особливості етапу підготовки договорів про передання майнових прав на результати інтелектуальної діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2013.– №3.– С.38– 47
71. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с
72. Рудник Т., Закорецька Г. Проблеми захисту права інтелектуальної власності в Україні: теоретичний аспект // Підприємництво, господарство і право.– 2012.– №8.– С.8– 10
73. Стройко І. Аналіз проекту нової редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права».Врахування у перспективному законодавстві України сучасного рівня розвитку новітніх технологій // Часопис КУП.– 2012.–№2.– С.267– 274
74. Тверезенко О. Класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.139–148
75. Томма Р.П., Курилін І.Р. Види відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2011.– №5.– С.54–57
76. Харитоновна О. Поняття та види цивільних правовідносин інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.66– 77
77. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності: Навчальний посібник. – К.: ДПВ, 2008. – 124 с.
78. Шатова І. Мінеральна вода та об'єкти права інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність.– 2011.– №3.– С.45–47
79. Штефан О. Плагіат – невід'ємна частина творчості? // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С. 20– 30
80. Штефан О. Проблеми кваліфікації піратства у сфері авторського права та суміжних прав // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С. 25– 33
81. Эннан Р. Проблемы защиты авторских прав в сети Интернет // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.70–78

Тема 4

Правові засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

(4 години)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми студентам необхідно окреслити особливості здійснення прав інтелектуальної власності на комерційне найменування, торговельну марку, географічне зазначення.

Питання для обговорення:

1. Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування:

- 1.1. Комерційне найменування: поняття та вимоги, що ставляться до нього;
- 1.2. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування;
- 1.3. Виникнення, зміст та припинення права інтелектуальної власності на комерційне найменування.

2. Право інтелектуальної власності на торговельну марку (знак для товарів і послуг):

- 2.1. Торговельна марка: поняття, ознаки, види, умови надання та підстави для відмови в наданні правової охорони;
- 2.2. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку;
- 2.3. Порядок одержання свідоцтва на знак для товарів і послуг;
- 2.4. Права та обов'язки, що випливають із свідоцтва на знак для товарів і послуг;
- 2.5. Припинення дії свідоцтва на знак для товарів і послуг та визнання його недійсним;
- 2.5. Охорона прав на добре відомий знак для товарів і послуг.

3. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення (зазначення походження товарів):

- 3.1. Поняття та умови надання правової охорони зазначенням походження товарів;
- 3.2. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару;
- 3.3. Права та обов'язки, що випливають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання;
- 3.4. Підстави та порядок визнання недійсними та припинення дії реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання.

4. Відповідальність за порушення прав на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Термінологічне завдання: засоби індивідуалізації, торговельна марка, знак для товарів та послуг, комерційне найменування, фірмове найменування, географічне зазначення, зазначення походження товару, просте зазначення походження товару, кваліфіковане зазначення походження товару, бренд.

Практичні завдання:

- Складіть розгорнуту схему етапів набуття прав на торговельну марку.
- Складіть розгорнуту схему етапів набуття прав на географічне зазначення.
- Складіть розгорнуту схему видів торговельних марок.

Питання для самоконтролю:

- Право на пріоритет попередньої заявки на торговельну марку.
- Зміст та порядок подання заявки на торговельну марку.
- Відкликання та поділ заявки на торговельну марку.
- Особливості подання міжнародної заявки на торговельну марку.
- Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку.
- Право попереднього користувача на торговельну марку.
- Співвідношення понять географічне зазначення та зазначення походження товарів.
- Підстави для відмови в наданні правової охорони кваліфікованому зазначенню походження товару.
- Особи, що мають право на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару та/або на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару.
- Строки чинності майнових прав інтелектуальної власності на географічне зазначення.

Задачі

Задача 1

В інтересах групи грузинських підприємців Антимонопольна служба Грузії звернулася до Антимонопольного комітету України із заявою, в якій вказала, що підприємці Грузії мають право на використання назви місця походження товару «Боржомі» при виробництві і реалізації мінеральної води із назвою «Боржомі».

Проведеними перевірками було встановлено, що декілька підприємств України без дозволу власника ліцензії чи уповноважених ними осіб для маркування своєї продукції – штучної мінеральної води – використовували на етикетках назву «Боржомі». Ці підприємства тут же давали порівняльні характеристики виробленої ними води і води із водами з Боржомських джерел.

Як слід кваліфікувати дану ситуацію? Чи є порушення у діях українських виробників штучної мінеральної води? Яке і хто повинен винести рішення по даному випадку?

Задача 2

В територіальне відділення Антимонопольного комітету України надійшла заява від ТОВ «Айсберг» про неправомірне використання його фірмової назви приватним підприємством «Айсберг» (ПП «Айсберг»).

Як було встановлено, ТОВ «Айсберг» отримало свою назву в момент його державної реєстрації як суб'єкта підприємництва 30 грудня 2004 року і спеціалізується на роздрібній торгівлі продовольчими товарами дитячого асортименту.

ПП «Айсберг» зареєстроване як суб'єкт підприємництва 27 січня 2007 року і спеціалізується на комісійній торгівлі непродовольчими товарами дитячого асортименту. Його власник до реєстрації був працівником ТОВ «Айсберг» і при реєстрації добре знав про існування однойменного підприємства та його спеціалізацію.

Як слід кваліфікувати дану ситуацію? Чи є порушення в діях власника ПП «Айсберг»? Яке і хто повинен винести рішення в даній справі?

Задача 3

Товариство з обмеженою відповідальністю «Ніка» звернулось до господарського суду з позовом до Державного департаменту інтелектуальної власності, третя особа — Товариство з обмеженою відповідальністю «Обрій», про визнання свідоцтва України № 004 на знак для товарів і послуг недійсним повністю. 01.03.1998 р. позивач подав заявку № 0022 на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг «марка». 01.07.1998 р. ТОВ «Обрій» подало заявку № 0033 на видачу свідоцтва України на знак для товарів і послуг «Марка». 01.12.1999 р. знак позивача за заявкою № 0022 було зареєстровано і видано свідоцтво України № 145. Рішенням господарського суду від 01.10.2000 р. свідоцтво України № 145 на знак «Марка» з пріоритетом від 01.03.1998, власником якого є позивач, визнано недійсним повністю. Постановою апеляційного господарського суду від 01.02.2001 р. рішення господарського суду залишено без змін. Згідно з прийнятим рішенням відповідач вніс до Держреєстру відомості щодо визнання недійсним повністю свідоцтва № 145, про що здійснив відповідну публікацію. Постановою Вищого господарського суду України від 01.02.2002 р. ухвалу апеляційного господарського суду і рішення господарського суду скасовано, позов про визнання недійсним повністю свідоцтва України № 145 залишено без задоволення.

Розв'яжіть спір.

Задача 4

Громадянин Модена Б.Б., Мексика, звернувся до господарського суду з позовом до Державного департаменту інтелектуальної власності України та Закритого акціонерного

товариства «Веселка» про визнання Свідоцтва на знак для товарів та послуг №137 на ім'я ЗАТ «Веселка» недійсним у повному обсязі щодо пива в класі 32. 01.06.1994 у державному реєстрі знаків для товарів та послуг України у порядку перереєстрації Свідоцтва СРСР № 20 було зареєстровано словесний знак для товарів і послуг «CORONA EXTRA» з пріоритетною датою 01.03.1989 і видано свідоцтво № 003. Реєстрацію було здійснено щодо пива в класі 32 згідно з Міжнародною класифікацією знаків для товарів та послуг (МКТП) на ім'я Модена Б.Б., Мексика. Термін дії реєстрації подовжено до 01.03.2009. 01.06.1999 у державному реєстрі знаків для товарів і послуг було зареєстровано знак «Золота корона» щодо товарів і послуг у класах 16, 32 (включно з «пивом») та 42 на ім'я Брюс С.С., Люксембург. 01.11.1999 позивач відповідно до Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» подав до Апеляційної ради Держпатенту заперечення проти реєстрації знаку «Золота корона» щодо пива в класі 32, оскільки реєстрація цього знаку не відповідає умові надання правової охорони згідно зі ст. 6 Закону: «не можуть бути зареєстровані як знаки позначення, які є тотожними або схожими настільки, що їх можна сплутати із знаками, раніше зареєстрованими чи заявленими на реєстрацію в Україні на ім'я іншої особи щодо однорідних товарів і послуг ...», оскільки в Україні з 01.03.1989 діє знак для товарів і послуг ««CORONA EXTRA» (EXTRA - найкращий);' Апеляційна рада Держпатенту відмовила в задоволенні заперечення.

Вирішіть спір.

Задача 5

Компанія «Комет» звернулася до господарського суду з позовом до компанії «СІК», третя особа – Державна служба інтелектуальної власності, про дострокове припинення дії на території України міжнародної реєстрації № 777 знаку «Mario france» для товарів та послуг. Відповідно до положень Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків французька компанія «СІК» зареєструвала в Міжнародному бюро Всесвітньої організації інтелектуальної власності знак для товарів і послуг «тагіо ітапсе» щодо класів 03, 04 Міжнародної класифікації товарів та послуг для реєстрації знаків. Згідно з довідкою державної служби - правова охорона знаку «тагіо Ітапсе» діє на території України у повному обсязі з 01.08.1995. Відомості про початок дії правової охорони цього знаку були опубліковані в Україні 01.09.1996. За результатами дослідження англійської контори патентних повірених відповідач не використовує в Україні зареєстрований знак, товари класів 03, 04 МКТП з позначеннями «тагіо йшісе» не вироблялись і не ввозились в Україну. Доказів добросовісного використання знаку «тагіо Гапсе» в Україні або невикористання з незалежних від відповідача причин відповідач не надав. Позивач має намір використовувати в господарській діяльності знак, схожий зі знаком «тагіо іїапсе».

Вирішіть спір.

Нормативні акти та література:

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
5. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
6. Митний кодекс України від 11.07.2002 № 92-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
7. Закон України 15.12.1993 № 3689-XII «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
8. Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV «Про охорону прав на зазначення походження товарів» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2004 № 1716 „Про затвердження Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності” (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
10. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.04.2001 № 149-р «Про спеціально уповноважені органи для визначення та контролю особливих властивостей та інших характеристик товарів» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.06.2008 № 856-р «Про визначення компетентного органу з виконання Угоди між Україною та Грузією про взаємну правову охорону географічних зазначень для вин, спиртних напоїв та мінеральних вод» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
12. Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.08.2001 № 598 «Про затвердження Правил складання, подання та проведення експертизи заявки на реєстрацію кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 31.08.2001 за № 772/5963 (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
13. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.12.2001 № 798 «Про затвердження Положення про Державний реєстр України назв місць походження товарів і прав на використання зареєстрованих кваліфікованих зазначень походження товарів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.12.2001 за № 1086/6277 (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
14. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.12.2000 № 583 «Про затвердження Положення про Перелік видових назв товарів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23.01.2001 р. за № 61/5252 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
15. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 17.04. 2012. - № 01-8/845 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист права

- власності на комерційне найменування» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
16. Рішення Вищого господарського суду України від 30.10.2010 (справа № 12/318) «Про визнання свідоцтва на знак для товару і послуг недійсним (касація) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  17. Постанова Вищого господарського суду України від 01.03.2009 (справа № 21/228) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  18. Постанова Вищого господарського суду України від 15.06.2014 (справа № 12/125) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  19. Постанова Вищого господарського суду України від 21.09.2016 (справа № 21/609) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  20. Постанова Верховного суду України від 25.01.2005 № 25/275-03-9536 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  21. Постанова Вищого господарського суду України від 12.04.2009 (справа № 20/70) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  22. Постанова Вищого господарського суду України від 05.04.2011 (справа № 12/473) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  23. Постанова Вищого господарського суду України від 19.01.2015 (справа № 3/186) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  24. Постанова Вищого господарського суду України від 07.02.2017 (справа № 12/473) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  25. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006 № 01-8/847 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на знаки для товарів і послуг (торговельні марки)» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  26. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 22.01.2013 № 01-8/24 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на знаки для товарів і послуг (торговельні марки)» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  27. Постанова Вищого господарського суду України від 20.03.2014 (справа № 20/590) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  28. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
  29. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
  30. Женевська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
  31. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
  32. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
  33. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

34. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
35. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
36. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
37. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
38. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
39. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
40. Абдуліна І. Актуальні проблеми інтелектуальної власності – національний бренд України // Інтелектуальна власність.– 2011.– №9.– С.4–7
41. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
42. Басова Ю.О. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник у схемах і таблицях: навчальний посібник / Ю. О. Басова, Н. В. Омельченко, С. П. Школяр. – Львів : Компакт-ЛВ, 2008. – 164 с.
43. Батова В. Корисна модель в Україні. Вдосконалення правової охорони // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №3.– С.3– 11
44. Бенедисюк І. Запобіжні заходи та заходи забезпечення позову у спорах, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.56–65
45. Бондаренко С.В., Кожарська І.Ю. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: ПВП, 2008. – 416 с.
46. Бошицький Ю.Л. Аспекти удосконалення правотворення у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні // Часопис КУП.– 2011.– №4.– С.253– 257
47. Булат Є. Деякі аспекти правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2015.– №1.– С.117–119
48. Васьковська Т. Історія упаковки та її сучасна охорона// Інтелектуальна власність.– 2014.– №1.– С.14–17
49. Вахонєва Т.М. Відповідальність за невиконання авторського договору // Держава і право.– Вип. 52.– К., 2011.– С.270–276
50. Вахонєва Т. Виконавці як суб'єкти права інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №2.– С.48–53
51. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. І. Дахно. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ЦНЛ, 2006. – 278 с.
52. Довгань Г. В. Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект) : Дис... канд. наук: 12.00.01 - 2009.
53. Драпак Г. М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / Г. М. Драпак, М. Є. Скиба. – 2-ге вид., випр. – К. : Кондор, 2007. – 156 с.
54. Дроб'язко В. Закон США про авторське право 1976 року// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2013.– №1.– С.40– 49
55. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.

56. Жаров В.О. Право інтелектуальної власності в системі права України: Навчальний посібник. – К.: ПВП, 2006. – 108 с.
57. Івась О. Оцінка вартості інтелектуальної власності в контексті приватизації // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С.46–53
58. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навч. посібник. – К.: КНТ, 2007. – 264 с.
59. Комзюк Л. Сучасні тенденції гармонізації авторського права ЄС// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №1.– С.32– 40
60. Корновенко С. Ідея як об'єкт захисту права інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2016.– №3.– С.55–59
61. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
62. Кохановська О. Основи теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні // Право України.– 2011.– №5.– С.52–59
63. Крижна В.М., Яркіна Н.Є. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій. – Харків: НЮА України, 2008. – 112 с.
64. Кузнецова Н., Кохановська О. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні // Право України.– 2011.– №3.– С.21–29
65. Кучеренко О. Інтелектуальна власність у сфері нанотехнологій // Інтелектуальна власність.– 2013.– №4.– С.29–32
66. Лопатін В. Продавці та покупці інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– 113–126
67. Микитин В. Наслідки порушення прав інтелектуальної власності // Часопис КУП.– 2012.– №2.– С.256–261
68. Микитин В. Цивільно-правові способи захисту майнових прав інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №9.– С.53–61
69. Москаленко В.С. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності господарськими судами: стан та тенденції // Господарське судочинство.– 2015.–№1.– С.8–13
70. Мікульонок І. О. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. О. Мікульонок. – К.: Політехніка, 2005. – 232 с.
71. Нерсесян А. Право інтелектуальної власності в Україні: проблема визначення правового статусу // Юридичний журнал.– 2011.– №5.– С.69–72
72. Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи // Право України.– 2011.– №3.– С.14–20
73. Осипова Ю. Вищі навчальні заклади України як суб'єкти права інтелектуальної власності (на прикладі об'єктів авторського патентного права та нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності) // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.17– 25
74. Петренко С. Управління правами інтелектуальної власності на регіональному рівні: сучасний стан та перспективи розвитку // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2012.– №4.– С.12–16
75. Підпригора, О. А. Право інтелектуальної власності / О. А. Підпригора. – К.: Ін Юре, 2004. – 670 с.
76. Право інтелектуальної власності. Академ. курс: підручник / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Ін Юре, 2004. – 672 с.

77. Пічкур О. Визначення предмета цивільно-правових договорів щодо результатів інтелектуальної (розумової) діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2015.– №4.– С.3–12
78. Пічкур О. Особливості етапу підготовки договорів про передання майнових прав на результати інтелектуальної діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2013.– №3.– С.38– 47
79. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с
80. Рудник Т., Закорецька Г. Проблеми захисту права інтелектуальної власності в Україні: теоретичний аспект // Підприємництво, господарство і право.– 2012.– №8.– С.8– 10
81. Стройко І. Аналіз проекту нової редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права». Врахування у перспективному законодавстві України сучасного рівня розвитку новітніх технологій // Часопис КУП.– 2012.–№2.– С.267– 274
82. Тверезенко О. Класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.139–148
83. Томма Р.П., Курилін І.Р. Види відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2011.– №5.– С.54–57
84. Харитонова О. Поняття та види цивільних правовідносин інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.66– 77
85. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності: Навчальний посібник. – К.: ДПВ, 2008. – 124 с.
86. Шатова І. Мінеральна вода та об'єкти права інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність.– 2011.– №3.– С.45–47
87. Штефан О. Плагіат – невід'ємна частина творчості? // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С. 20– 30
88. Штефан О. Проблеми кваліфікації піратства у сфері авторського права та суміжних прав // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С. 25– 33
89. Эннан Р. Проблемы защиты авторских прав в сети Интернет // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.70–78

Тема 5

Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності (4 години)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки до семінарського заняття студентам потрібно визначити зміст прав інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти прав інтелектуальної власності та проаналізувати особливості правової охорони та реалізації останніх.

Необхідно звернути увагу на загальні підходи до наукових відкриттів та його ознаки. Визначити критерії охороноздатності раціоналізаторської пропозиції і топографії інтегральної мікросхеми. Проаналізувати порядок набуття та здійснення прав інтелектуальної власності на сорт рослин та породи тварин. Окреслити правову охорону комерційної таємниці як особливого об'єкта права інтелектуальної власності.

Питання для обговорення:

1. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття.
2. Право інтелектуальної власності на компоновання інтегральних мікросхем.
3. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
4. Право інтелектуальної власності на селекційні досягнення (сорт рослин, породи

тварин).

5. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

6. Відповідальність за порушення прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Термінологічне завдання: наукове відкриття, компонування інтегральних мікросхем, топографія інтегральних мікросхем, раціоналізаторська пропозиція, сорт рослин, порода тварин, комерційна таємниця.

Практичні завдання:

Складіть розгорнуту схему етапів набуття прав на наукове відкриття (згідно із законопроектом „Про охорону прав на наукове відкриття”).

Складіть розгорнуту схему етапів набуття прав на компонування інтегральних мікросхем.

Складіть розгорнуту схему етапів набуття прав на раціоналізаторську пропозицію.

Складіть розгорнуту схему етапів набуття прав на сорт рослин.

Складіть розгорнуту схему етапів набуття прав на породу тварин.

Складіть у формі таблиці перелік нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності із зазначенням Законів України, що надають їм правову охорону.

Питання для самоконтролю:

Умови надання правової охорони на топографію ІМС.

Умови охороноздатності топографії ІМС.

Порядок реєстрації топографії ІМС.

Права та обов'язки, що випливають з реєстрації топографії ІМС.

Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції.

Суб'єкти та порядок набуття права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Види прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин.

Строки чинності майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин.

Критерії придатності сорту для набуття прав інтелектуальної власності на нього.

Придатність сорту для поширення в Україні.

Порядок набуття права інтелектуальної власності на сорт рослин.

Експертиза заявки (формальна, кваліфікаційна, назви сорту, на придатність на поширення сорту).

Права та обов'язки, пов'язані з сортом рослин.

Примусова ліцензія на використання сорту.

Дії, які не визнаються порушенням майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин.

Обмеження майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин.

Співвідношення понять „комерційна таємниця” та „ноу-хау”.

Задачі

Задача 1

Електромонтер Новиков запропонував вдосконалення до електричної схеми пресу. Ця пропозиція не давала економічного ефекту, але знизила небезпеку виробничого травматизму.

Чи має Новиков право вимагати визнання його пропозиції раціоналізаторською і виплати винагороди?

Задача 2

Дроздов звернувся з позовом до суду до підприємства про визнання першості на раціоналізаторську пропозицію, посилаючись на те, що його пропозицію було прийнято підприємством, упроваджено до виробництва і дало економію на суму 1 млрд. крб. Але потім від проектного бюро надійшли креслення, складені з урахуванням його пропозиції, та його авторство поставлене під сумнів. Прокурор, який взяв участь у розгляді справи, прохав справу припинити, оскільки суд такі спори не розглядає.

Чи правий прокурор?

Задача 3

Ключик і Ванін звернулися до суду з позовом до заводу залізобетонних конструкцій про стягнення грошової суми, посилаючись на те, що вони є авторами використання раціоналізаторської пропозиції щодо змінювання конструкції одного і верстатів. Їм видано посвідчення на цю раціоналізаторську пропозицію, однак у виплаті винагороди відмовлено, хоча завод одержав значну економію. Суддя відмовився прийняти позовну заяву з тих підстав, що спір про виплату винагороди підлягає розгляду в адміністративному порядку.

Чи підлягає суперечка розгляду в судовому порядку?

Задача 4

Інженер одного з відділів державного підприємства та старший майстер подали заявку на раціоналізаторську пропозицію. У прийнятті пропозиції було відмовлено на тій підставі, що інженер заводу відповідно до положення про раціоналізаторську діяльність на заводі не може бути автором таких пропозицій. Крім того, за два роки до цього тотожний пропозиції винахід був опублікований в журналі «Наука и жизнь». Не погодившись з відмовою, співавтори подали скаргу, в якій зазначили, що-раціоналізаторська пропозиція виходить за межі функціональних обов'язків інженера і що впродовж 4 місяців ця пропозиція використовувалася на практиці і дала економію та суттєво покращила умови і безпеку праці.

Яке рішення має бути прийняте за скаргою?

Які вимоги щодо раціоналізаторських пропозицій та порядок їх кваліфікації?

Задача 5

Під час приватної поїздки в Румунію Кузьма привіз звідти мішок нового сорту пшениці і став його розводити у колективному сільськогосподарському підприємстві «Сеньків». Урожайність була набагато вище середньої по району. Спільно з агро університетом були проведені випробування, і через 6 років подана заявка на отримання патенту на новий сорт пшениці. Після проведення випробувань було видано патент на новий сорт пшениці, який вже був широко розповсюджений і вивозився в ряд країн. Румунські вчені заявили позов про визнання патенту недійсним. У позові суд відмовив.

На зазначеному вище прикладі з'ясуйте ознаки патентоздатності нових сортів рослин та порядок їх патентування. Яке рішення повинен винести суд?

Нормативні акти та література:

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
5. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
6. Митний кодекс України від 11.07.2002 № 92-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
7. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» від 21.04.1993 № 3116-XII (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
8. Закон України від 15.12.1993 № 3691-XII «Про племінну справу у тваринництві» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
9. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 05.11.1997 № 621/97-ВР (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
10. Закон України «Про насіння і садивний матеріал» від 26.12.2002 № 411-IV (зі змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
11. Закон України «Про виноград та виноградне вино» від 16.06.2005 № 2662-IV (зі змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
12. Указ Президента України від 18.09.1992 № 479/92 «Про Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/ru>
13. Указ Президента України від 18.06.2004 р. № 658/2004 «Питання представництва України у Раді Міжнародного союзу по охороні нових сортів рослин» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/ru>
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.1993 № 611 «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.1998 р. № 1304 «Про затвердження Тимчасового порядку ввезення, державного випробування, реєстрації та використання трансгенних сортів рослин в Україні» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>

16. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2002 № 714 «Про утворення Державної служби з охорони прав на сорти рослин та Українського інституту експертизи сортів рослин» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 № 1182 «Про затвердження Положення про Державну службу з охорони прав на сорти рослин» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 № 1183 «Про заходи щодо реалізації Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.01.2003 № 121 «Про затвердження Порядку видачі примусової ліцензії на використання сорту рослин» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
20. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.05.2003 № 686 «Про затвердження Положення про Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
21. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.05.2003 № 689 «Про затвердження Положення про Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2004 № 8 «Про затвердження Порядку надання Кабінетом Міністрів України дозволу на використання запатентованого винаходу (корисної моделі) чи зареєстрованої топографії інтегральної мікросхеми» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
23. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2004 № 1716 „Про затвердження Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності” (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
24. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.07.2009 № 808 «Деякі питання проведення апробації(випробування) та реєстрації генетично модифікованих організмів сортів сільськогосподарських рослин» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
25. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.11.2009 № 1223 «Про затвердження розмірів тарифів на проведення експертизи, яка є підставою для державної реєстрації генетично модифікованих організмів сортів сільськогосподарських рослин у відкритій системі» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
26. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
27. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
28. Женевська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
29. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
30. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

31. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
32. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
33. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
34. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
35. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
36. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
37. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
38. Абдуліна І. Актуальні проблеми інтелектуальної власності – національний бренд України // Інтелектуальна власність.– 2011.– №9.– С.4–7
39. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
40. Басова Ю.О. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник у схемах і таблицях: навчальний посібник / Ю. О. Басова, Н. В. Омельченко, С. П. Школяр. – Львів : Компакт-ЛВ, 2008. – 164 с.
41. Батова В. Корисна модель в Україні. Вдосконалення правової охорони // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №3.– С.3– 11
42. Бенедисюк І. Запобіжні заходи та заходи забезпечення позову у спорах, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.56–65
43. Бондаренко С.В., Кожарська І.Ю. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: ІВП, 2008. – 416 с.
44. Бошицький Ю.Л. Аспекти удосконалення правотворення у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні // Часопис КУП.– 2011.– №4.– С.253– 257
45. Булат Є. Деякі аспекти правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2015.– №1.– С.117–119
46. Васьковська Т. Історія упаковки та її сучасна охорона// Інтелектуальна власність.– 2014.– №1.– С.14–17
47. Вахонєва Т.М. Відповідальність за невиконання авторського договору // Держава і право.– Вип. 52.– К., 2011.– С.270–276
48. Вахонєва Т. Виконавці як суб'єкти права інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №2.– С.48–53
49. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. І. Дахно. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ЦНЛ, 2006. – 278 с.
50. Довгань Г. В. Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект) : Дис... канд. наук: 12.00.01 - 2009.
51. Драпак Г. М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / Г. М. Драпак, М. Є. Скиба. – 2-ге вид., випр. – К. : Кондор, 2007. – 156 с.
52. Дроб'язко В. Закон США про авторське право 1976 року// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2013.– №1.– С.40– 49

53. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
54. Жаров В.О. Право інтелектуальної власності в системі права України: Навчальний посібник. – К.: ПВП, 2006. – 108 с.
55. Івасько О. Оцінка вартості інтелектуальної власності в контексті приватизації // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С.46–53
56. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навч. посібник. – К.: КНТ, 2007. – 264 с.
57. Комзюк Л. Сучасні тенденції гармонізації авторського права ЄС// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №1.– С.32– 40
58. Корновенко С. Ідея як об'єкт захисту права інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2016.– №3.– С.55–59
59. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
60. Кохановська О. Основи теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні // Право України.– 2011.– №5.– С.52–59
61. Крижна В.М., Яркіна Н.Є. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій. – Харків: НЮА України, 2008. – 112 с.
62. Кузнецова Н., Кохановська О. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні // Право України.– 2011.– №3.– С.21–29
63. Кучеренко О. Інтелектуальна власність у сфері нанотехнологій // Інтелектуальна власність.– 2013.– №4.– С.29–32
64. Лопатін В. Продавці та покупці інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– 113–126
65. Микитин В. Наслідки порушення прав інтелектуальної власності // Часопис КУП.– 2012.– №2.– С.256–261
66. Микитин В. Цивільно-правові способи захисту майнових прав інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №9.– С.53–61
67. Москаленко В.С. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності господарськими судами: стан та тенденції // Господарське судочинство.– 2015.–№1.– С.8–13
68. Мікульонюк І. О. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. О. Мікульонюк. – К.: Політехніка, 2005. – 232 с.
69. Нерсесян А. Право інтелектуальної власності в Україні: проблема визначення правового статусу // Юридичний журнал.– 2011.– №5.– С.69–72
70. Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи // Право України.– 2011.– №3.– С.14–20
71. Осипова Ю. Вищі навчальні заклади України як суб'єкти права інтелектуальної власності (на прикладі об'єктів авторського патентного права та нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності) // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.17– 25
72. Петренко С. Управління правами інтелектуальної власності на регіональному рівні: сучасний стан та перспективи розвитку // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2012.– №4.– С.12–16
73. Підпригора, О. А. Право інтелектуальної власності / О. А. Підпригора. – К.: Ін Юре, 2004. – 670 с.
74. Право інтелектуальної власності. Академ. курс: підручник / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Ін Юре, 2004. – 672 с.

75. Пічкур О. Визначення предмета цивільно-правових договорів щодо результатів інтелектуальної (розумової) діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2015.– №4.– С.3–12
76. Пічкур О. Особливості етапу підготовки договорів про передання майнових прав на результати інтелектуальної діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2013.– №3.– С.38– 47
77. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с
78. Рудник Т., Закорецька Г. Проблеми захисту права інтелектуальної власності в Україні: теоретичний аспект // Підприємництво, господарство і право.– 2012.– №8.– С.8– 10
79. Стройко І. Аналіз проекту нової редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права». Врахування у перспективному законодавстві України сучасного рівня розвитку новітніх технологій // Часопис КУП.– 2012.– №2.– С.267– 274
80. Тверезенко О. Класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.139–148
81. Томма Р.П., Курилін І.Р. Види відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2011.– №5.– С.54–57
82. Харитоновна О. Поняття та види цивільних правовідносин інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.66– 77
83. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності: Навчальний посібник. – К.: ДПВ, 2008. – 124 с.
84. Шатова І. Мінеральна вода та об'єкти права інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність.– 2011.– №3.– С.45–47
85. Штефан О. Плагіат – невід'ємна частина творчості? // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С. 20– 30
86. Штефан О. Проблеми кваліфікації піратства у сфері авторського права та суміжних прав // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С. 25– 33
87. Эннан Р. Проблемы защиты авторских прав в сети Интернет // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.70–78

Тема 6

Договори у сфері інтелектуальної власності (4 години)

Методичні рекомендації: для належної підготовки до семінарського заняття студентам потрібно дослідити систему договорів, які можуть укладатися у сфері інтелектуальної власності. Окреслити правову природу відповідних договорів, визначити їх зміст та особливості сторін. А також, дослідити питання юридичної відповідальності у разі невиконання чи неналежного виконання умов договору чи їх порушення.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика та класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності.
2. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Ліцензійний договір.
3. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
4. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.

5. Договір комерційної концесії.

6. Характеристика інших договорів у сфері інтелектуальної власності (між співавторами, між роботодавцем та працівником, між співвласниками патенту чи свідоцтва, про передачу ноу-хау та ін.).

Термінологічне завдання: ліцензія, «примусова» ліцензія, ліцензійний договір, ліцензіар, ліцензіат, договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності, договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності, договір комерційної концесії, франчайзинг, авторський договір, роялті, паушальний платіж, субліцензія, субліцензійний договір, субліцензіат.

Практичні завдання:

Складіть розгорнуту схему видів договорів у сфері інтелектуальної власності.

Складіть розгорнуту схему видів ліцензії (ліцензійних договорів).

Задачі

Задача 1

Проаналізуйте таку правову ситуацію: За договором з видавництвом Савельєва І. підготувала окремий розділ до підручника "Правознавство". Після опублікування підручника Савельєва виявила, що в змісті підручника у назві розділу, який вона створила, поряд з її прізвищем було зазначено прізвище ще одного автора Москаленка В. Чи є правовою вказана ситуація? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 2

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Виробництво кіностудією фільму за режисерською постановкою Л. розпочалося до прийняття Закону "Про авторське право і суміжні права" 2013 року, а закінчилося в 2015 році. Чи підлягають перегляду у зв'язку з цим умови договору, укладеного кіностудією з режисером Л. в 2011 році. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 3

Ви художник. Фірма "К" пропонує вам укласти договір, за яким вона отримує від вас права на публічний показ семи ваших картин за кордоном на виставці-продажу. Фірма пропонує оцінити ваші картини за страховою оцінкою і цю суму сплатити вам як авторську винагороду. Чи прийнятні для вас умови цього договору. Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 4

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Спадкоємиця балетмейстера А. звернулася до вас - юриста - за консультацією, чи є правомірним використання хореографії А. ансамблем ім. Вірського без укладення з нею угоди. Відповідь мотивуйте відповідно до чинного законодавства.

Задача 5

Ви - художник. Музей українського мистецтва в Києві запропонував вам намалювати картину старого подільського двору й подати її до музею на тематичну виставку. Який договір ви маєте укласти з музеєм та на яких умовах. Відповідь мотивуйте відповідно до чинного законодавства.

Задача 6

В телевізійній постановці на каналі УТ-1 було використано повість російського автора О.Тургенєва, переклад якої українською мовою здійснив український перекладач К. Який договір повинен був бути укладений для законності використання повісті?

Питання для самоконтролю:

Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, закріплені в Цивільному кодексі України.

Договори у сфері інтелектуальної власності, закріплені в спеціальних законах.

Авторські договори.

Договори у сфері права промислової власності.

Нормативні акти та література:

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
5. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
6. Митний кодекс України від 11.07.2002 № 92-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
7. Закон України від 21.04.1993 № 3116-XII «Про охорону прав на сорти рослин» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
8. Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
9. Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII «Про охорону прав на промислові зразки» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
10. Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
11. Закон України від 15.12.1993 № 3691-XII «Про племінну справу у тваринництві» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
12. Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII «Про авторське право і суміжні права» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
13. Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР «Про захист від недобросовісної конкуренції» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>

14. Закон України від 5.11.1997 № 621/97-ВР «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
15. Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV «Про охорону прав на зазначення походження товарів» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
16. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
17. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
18. Женевська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
19. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
20. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
21. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
22. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
23. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
24. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
25. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
26. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
27. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
28. Абдуліна І. Актуальні проблеми інтелектуальної власності – національний бренд України // Інтелектуальна власність.– 2011.– №9.– С.4–7
29. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 431 с.
30. Басова Ю.О. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник у схемах і таблицях: навчальний посібник / Ю. О. Басова, Н. В. Омельченко, С. П. Школяр. – Львів : Компакт-ЛВ, 2008. – 164 с.
31. Батова В. Корисна модель в Україні. Вдосконалення правової охорони // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №3.– С.3– 11
32. Бенедисюк І. Запобіжні заходи та заходи забезпечення позову у спорах, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.56–65
33. Бондаренко С.В., Кожарська І.Ю. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: ПВП, 2008. – 416 с.
34. Бошицький Ю.Л. Аспекти удосконалення правотворення у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні // Часопис КУП.– 2011.– №4.– С.253– 257

35. Булат Є. Деякі аспекти правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2015.– №1.– С.117–119
36. Васьковська Т. Історія упаковки та її сучасна охорона// Інтелектуальна власність.– 2014.– №1.– С.14–17
37. Вахонєва Т.М. Відповідальність за невиконання авторського договору // Держава і право.– Вип. 52.– К., 2011.– С.270–276
38. Вахонєва Т. Виконавці як суб'єкти права інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №2.– С.48–53
39. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. І. Дахно. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ЦНЛ, 2006. – 278 с.
40. Довгань Г. В. Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект) : Дис... канд. наук: 12.00.01 - 2009.
41. Драпак Г. М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / Г. М. Драпак, М. Є. Скиба. – 2-ге вид., випр. – К. : Кондор, 2007. – 156 с.
42. Дроб'язко В. Закон США про авторське право 1976 року// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2013.– №1.– С.40–49
43. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
44. Жаров В.О. Право інтелектуальної власності в системі права України: Навчальний посібник. – К.: ПВП, 2006. – 108 с.
45. Івасько О. Оцінка вартості інтелектуальної власності в контексті приватизації // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С.46–53
46. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навч. посібник. – К.: КНТ, 2007. – 264 с.
47. Комзюк Л. Сучасні тенденції гармонізації авторського права ЄС// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №1.– С.32–40
48. Корновенко С. Ідея як об'єкт захисту права інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2016.– №3.– С.55–59
49. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
50. Кохановська О. Основи теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні // Право України.– 2011.– №5.– С.52–59
51. Крижна В.М., Яркіна Н.Є. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій. – Харків: НЮА України, 2008. – 112 с.
52. Кузнецова Н., Кохановська О. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні // Право України.– 2011.– №3.– С.21–29
53. Кучеренко О. Інтелектуальна власність у сфері нанотехнологій // Інтелектуальна власність.– 2013.– №4.– С.29–32
54. Лопатін В. Продавці та покупці інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– 113–126
55. Микитин В. Наслідки порушення прав інтелектуальної власності // Часопис КУП.– 2012.– №2.– С.256–261
56. Микитин В. Цивільно-правові способи захисту майнових прав інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №9.– С.53–61
57. Москаленко В.С. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності господарськими судами: стан та тенденції // Господарське судочинство.– 2015.– №1.– С.8–13

58. Мікульонок І. О. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. О. Мікульонок. – К.: Політехніка, 2005. – 232 с.
59. Нерсесян А. Право інтелектуальної власності в Україні: проблема визначення правового статусу // Юридичний журнал.– 2011.– №5.– С.69–72
60. Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи // Право України.– 2011.– №3.– С.14–20
61. Осипова Ю. Вищі навчальні заклади України як суб'єкти права інтелектуальної власності (на прикладі об'єктів авторського патентного права та нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності) // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.17– 25
62. Петренко С. Управління правами інтелектуальної власності на регіональному рівні: сучасний стан та перспективи розвитку // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2012.– №4.– С.12–16
63. Підпригора, О. А. Право інтелектуальної власності / О. А. Підпригора. – К.: Ін Юре, 2004. – 670 с.
64. Право інтелектуальної власності. Академ. курс: підручник / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Ін Юре, 2004. – 672 с.
65. Пічкур О. Визначення предмета цивільно-правових договорів щодо результатів інтелектуальної (розумової) діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2015.– №4.– С.3–12
66. Пічкур О. Особливості етапу підготовки договорів про передання майнових прав на результати інтелектуальної діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.– 2013.– №3.– С.38– 47
67. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с
68. Рудник Т., Закорецька Г. Проблеми захисту права інтелектуальної власності в Україні: теоретичний аспект // Підприємництво, господарство і право.– 2012.– №8.– С.8– 10
69. Стройко І. Аналіз проекту нової редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права». Врахування у перспективному законодавстві України сучасного рівня розвитку новітніх технологій // Часопис КУП.– 2012.–№2.– С.267– 274
70. Тверезенко О. Класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.139–148
71. Томма Р.П., Курилін І.Р. Види відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2011.– №5.– С.54–57
72. Харитоновна О. Поняття та види цивільних правовідносин інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.66– 77
73. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності: Навчальний посібник. – К.: ДІВ, 2008. – 124 с.
74. Шатова І. Мінеральна вода та об'єкти права інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність.– 2011.– №3.– С.45–47
75. Штефан О. Плагіат – невід'ємна частина творчості? // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С. 20– 30
76. Штефан О. Проблеми кваліфікації піратства у сфері авторського права та суміжних прав // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С. 25– 33
77. Эннан Р. Проблемы защиты авторских прав в сети Интернет // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.70–78

Тема 7

Захист прав інтелектуальної власності (4 години)

Методичні рекомендації: в процесі підготовки теми слід визначити поняття захисту прав інтелектуальної власності. Навести і проаналізувати цивільно-правові форми та способи захисту прав інтелектуальної власності. Окреслити особливості судового захисту прав інтелектуальної власності та захисту прав інтелектуальної власності в адміністративному порядку.

Питання для обговорення:

1. Захист прав інтелектуальної власності: поняття, форми та способи.
2. Судовий захист прав інтелектуальної власності.
3. Судові експертизи у сфері права інтелектуальної власності.
4. Адміністративний захист прав інтелектуальної власності.

Термінологічне завдання: захист прав інтелектуальної власності, юрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності, неюрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності, контрафактні товари, недобросовісна конкуренція, Апеляційна палата ДСІВ, Антимонопольний комітет України.

Практичні завдання:

Складіть розгорнуту схему органів державної влади, що здійснюють захист прав інтелектуальної власності.

Складіть порівняльну таблицю адміністративних правопорушень та злочинів у сфері прав інтелектуальної власності.

Задачі

Задача 1

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Художник М. за договором із сільськогосподарським підприємством зобов'язався розписати стіну будинку культури цього підприємства фарбами з відображенням збору врожаю. З ним було укладено трудову угоду, за якою сплачено заробітну плату за три місяці, протягом яких він здійснював розпис стіни. Чи у вказаній ситуації вбачається зміст правопорушення? Відповідь мотивуйте, посилаючись на правові норми.

Задача 2

Проаналізуйте таку правову ситуацію: На замовлення Київського цирку В. створив сценарій циркової новорічної вистави, який було прийнято цирком за актом. Під час репетицій текст сценарію було змінено без згоди автора. Після закінчення новорічних вистав автору було відмовлено у виплаті винагороди на тій підставі, що від написаного ним сценарію нічого не залишилось. Чи у вказаній ситуації є зміст правопорушення? Відповідь мотивуйте, посилаючись на правові норми.

Задача 3

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Творче об'єднання "Екран" здійснило постановку фільму-балету, в якому використало сюїту композитора Храмова. Позов спадкоємців композитора Храмова про захист їх прав творче об'єднання не визнало на тій

підставі, що сюїта вже звучала по радіо. Чи законними були дії творчого об'єднання? Відповідь мотивуйте з посиланням на правові норми.

Задача 4

Проаналізуйте таку правову ситуацію: Авторам медичного довідника з фармакології стало відомо, що їх довідник репрографічно відтворюється Харківським медичним інститутом без їх згоди і реалізується студентам за плату. Чи у діях інституту є склад правопорушення або злочину? Відповідь мотивуйте з посиланням на чинне законодавство.

Задача 5

Кінолог-дресирувальник П. розробив унікальну методику дресури службових собак, які здобували призові місця на виставках і змаганнях. Згодом П. вирішив отримати охоронний документ та на касетах і CD-дисках реалізовувати записи своїх уроків. За допомогою він звернувся до юриста. Чи можна отримати охоронний документ на методи? Який правовий режим охорони записів уроків дресирувальника на матеріальних носіях?

Задача 6

ТОВ "Тріумф" звернулось в господарський суд з позовом до ПП "Орбіта" про припинення неправомірного використання винаходу та відшкодування завданих збитків. В процесі розгляду справи з'ясувалось, що формула винаходу, на який ТОВ одержало патент, складається з 1 незалежного і 3 залежних пунктів. ПП використало всі ознаки, вказані в незалежному пункті формули винаходу, і деякі ознаки, вказані в залежних пунктах. Чи мало місце порушення прав ТОВ на запатентований ним винахід?

Питання для самоконтролю:

- Самозахист прав інтелектуальної власності.
- Судові експертизи у сфері права інтелектуальної власності.
- Особливості захисту авторського та суміжних прав.
- Особливості захисту права промислової власності.
- Повноваження Державної митної служби України у сфері захисту права інтелектуальної власності.

Нормативні акти та література:

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
5. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
6. Митний кодекс України від 11.07.2002 № 92-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
7. Гордієнко С.Г. Пізнання сфери захисту інтелектуальної власності в Україні: методологічні проблеми: Монографія. – К.: Скіф, КНТ, 2008. – 140 с.

8. Жаров В.О. Захист права інтелектуальної власності в Україні: Навчальний посібник. – К.: ПВП, 2006. – 88 с.
9. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 10.07.2016 № 01-8/1516 «Про посібник для суддів і слідчих «Судова експертиза прав інтелектуальної власності: збірник питань» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
10. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 20.04.2007 № 01-8/251 «Про деякі питання практики вжиття запобіжних заходів» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
11. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 21.08.2008 № 01-8/498 «Про атестованих судових експертів з питань, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності та науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
12. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 24.10.2008 № 01-8/640 «Про Перелік питань, вміщених у документах Вищого господарського суду України, які стосуються розгляду господарськими судами справ, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності».
13. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 15.12.2013 № 01-8/724 «Про деякі питання призначення і проведення судових експертиз у справах, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
14. Лист Вищого господарського суду України від 14.01.2014 № 05-3/31 щодо деяких питань застосування господарськими судами законодавства у розгляді справ, пов'язаних із захистом права на об'єкти інтелектуальної власності // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
15. Постанова Верховної Ради України від 27.06.2007 № 1243-V «Про Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.1994 № 778 «Про затвердження Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.07.1996 № 710 «Про затвердження Інструкції про порядок і розміри відшкодування витрат та виплати винагороди особам, що викликаються до органів дізнання, досудового слідства, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним науково-дослідним установам судової експертизи за виконання їх працівниками функцій експертів і спеціалістів» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.11.2006 № 1577 «Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2007 № 622 «Питання реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі, отримання інформації та

- взаємодії митних органів з іншими правоохоронними і контролюючими органами та власниками прав на об'єкти права інтелектуальної власності у разі призупинення митного оформлення товарів за ініціативи митного органу» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
20. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 № 595 «Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
  21. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  22. Постанова Пленуму Верховного суду України від 30.05.1997 р. № 8 «Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  23. Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 11.11.2008 № 02-5/424 «Про деякі питання практики призначення судової експертизи» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  24. Рекомендації Президії Вищого господарського суду України від 29.03.2010 № 04-5/76 «Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  25. Рекомендації Президії Вищого господарського суду від 10.06.2012 № 04-5/1107 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  26. Рекомендації президії Вищого господарського суду України від 29.03.2005 № 04-5/76 «Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  27. Рішення Вищого господарського суду України від 30.10.2015 (справа № 12/318) «Про визнання свідоцтва на знак для товару і послуг недійсним (касація)» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>

Тема 8

Міжнародно-правова охорона прав інтелектуальної власності (2 години)

Методичні рекомендації: у процесі вивчення вказаної теми доцільно звернути увагу, що міжнародна система охорони інтелектуальної власності спрямована на формування єдиних підходів до забезпечення її прав. Комплекс заходів щодо міжнародного співробітництва координує Всесвітня організація інтелектуальної власності, що є однією із 16 спеціалізованих організацій в системі ООН. ВОІВ виконує адміністративні функції 23 міжнародних договорів щодо різних аспектів охорони інтелектуальної власності.

Питання для обговорення:

1. Міжнародно-правові акти у сфері інтелектуальної власності: поняття, види та загальна характеристика.
2. Порівняльна характеристика нормативно-правових актів України та Європейських держав.
3. Угода ТРІПС: загальна характеристика.

Практичні завдання:

Проведіть порівняльний аналіз Женевської конференції про авторське право та Закону

України «Про авторське право і суміжні права».

Розв'яжіть тестові завдання:

- На міжнародному рівні захистом інтелектуальної власності займається: а) ІКАО; б) ВОІВ; в) ТРІПС; г) ЮНЕСКО.
- Основні засади Бернської конвенції про охорону авторського права і суміжних прав: а) принцип автоматичної охорони; б) принцип незалежності охорони; в) національний режим; г) адміністративний принцип.
- Принцип національного режиму полягає у тому, що: а) охорона надається автоматично і не зумовлюється формальними умовами реєстрації; б) права іноземного автора охороняються в іншій країні – члені Союзу незалежно від того, чи вони охороняються на батьківщині походження твору; в) кожна держава-член Конвенції надає іноземним авторам таку ж охорону, як і власн

Нормативні акти та література:

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9 вересня 1886 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051/page.
2. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_052.
3. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770.
4. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (вчинено в Римі 26 жовтня 1961 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_763.
5. Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їхніх фонограм від 29 жовтня 1971 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_124.
6. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_769.
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з Атомної Енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://kmu.gov.ua/kmu/docs/EA00_UkraineEU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://kmu.gov.ua/kmu/docs/EA00_UkraineEU_Association_Agreement_(body).pdf).

8. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) від 15 квітня 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_018.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7.12.1984 № 8073-X // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
5. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 № 2341-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
6. Митний кодекс України від 11.07.2002 № 92-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
7. Закон України від 21.04.1993 № 3116-XII «Про охорону прав на сорти рослин» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
8. Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
9. Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII «Про охорону прав на промислові зразки» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
10. Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
11. Закон України від 15.12.1993 № 3691-XII «Про племінну справу у тваринництві» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
12. Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII «Про авторське право і суміжні права» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
13. Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР «Про захист від недобросовісної конкуренції» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
14. Закон України від 11.01.2001 № 2210-III «Про захист економічної конкуренції» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
15. Закон України від 5.11.1997 № 621/97-ВР «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
16. Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV «Про охорону прав на зазначення походження товарів» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>

17. Закон України від 23.03.2000 № 1587-III «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
18. Закон України від 17.01.2002 № 2953-III «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
19. Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII «Про судову експертизу» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
20. Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII «Про Антимонопольний комітет України» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
21. Постанова Верховної Ради України від 27.06.2014 № 1243-V «Про Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0025-00>
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.1994 № 778 «Про затвердження Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
23. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.07.2012 № 710 «Про затвердження Інструкції про порядок і розміри відшкодування витрат та виплат винагороди особам, що викликаються до органів дізнання, досудового слідства, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним науково-дослідним установам судової експертизи за виконання їх працівниками функцій експертів і спеціалістів» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
24. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.11.2016 № 1577 «Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
25. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.04.2010 № 622 «Питання реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі, отримання інформації та взаємодії митних органів з іншими правоохоронними і контролюючими органами та власниками прав на об'єкти права інтелектуальної власності у разі призупинення митного оформлення товарів за ініціативи митного органу» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
26. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 № 595 «Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
27. Постанова Вищого арбітражного суду України «Про питання захисту авторських прав в Інтернеті» від 05.06.2000 р. № 04-1/5-7/82 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
28. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 06.05.2015 № 01-8/784 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав

- на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
29. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2016 № 01-8/846 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
30. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 22.01.2007 № 01-8/25 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
31. Постанова Вищого арбітражного суду України «Про питання захисту авторських прав в Інтернеті» від 05.06.2000 р. № 04-1/5-7/82 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
32. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 06.05.2011 № 01-8/784 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
33. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2011 № 01-8/846 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
34. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 22.01.2012 № 01-8/25 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
35. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006 № 01-8/844 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
36. Постанова Вищого господарського суду України від 19.06.2009 (справа № П39/382-07) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
37. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 13.07.2015 № 01-8/1234 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти промислової власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
38. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2013 № 01-8/844 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
39. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 15.07.2011 № 01-08/415 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти промислової власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
40. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04. 2012. - № 01-8/845 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист права

- власності на комерційне найменування» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
41. Рішення Вищого господарського суду України від 30.10.2010 (справа № 12/318) «Про визнання свідоцтва на знак для товарі і послуг недійсним (касація) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  42. Постанова Вищого господарського суду України від 01.03.2009 (справа № 21/228) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  43. Постанова Вищого господарського суду України від 15.06.2014 (справа № 12/125) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  44. Постанова Вищого господарського суду України від 21.09.2016 (справа № 21/609) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  45. Постанова Верховного суду України від 25.01.2005 № 25/275-03-9536 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  46. Постанова Вищого господарського суду України від 12.04.2009 (справа № 20/70) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  47. Постанова Вищого господарського суду України від 05.04.2011 (справа № 12/473) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  48. Постанова Вищого господарського суду України від 19.01.2015 (справа № 3/186) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  49. Постанова Вищого господарського суду України від 07.02.2017 (справа № 12/473) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  50. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2006 № 01-8/847 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на знаки для товарів і послуг (торговельні марки)» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  51. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 22.01.2013 № 01-8/24 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на знаки для товарів і послуг (торговельні марки)» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  52. Постанова Вищого господарського суду України від 20.03.2014 (справа № 20/590) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  53. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  54. Постанова Пленуму Верховного суду України від 30.05.1997 № 8 «Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  55. Роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 11.11.2016 № 02-5/424 «Про деякі питання практики призначення судової експертизи» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
  56. Рекомендації Президії Вищого господарського суду України від 29.03.2005 № 04-5/76 «Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>

57. Інформаційний лист від 16.11.2001 № 01-8/1221 «Про деякі питання призначення і проведення судової експертизи у зв'язку з прийняттям Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
58. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 04.06.2008 № 01-8/348 «Про деякі питання, пов'язані зі строками проведення судових експертиз» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
59. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 21.08.2013 № 01-8/498 «Про атестованих судових експертів з питань, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, та науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
60. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 15.12.2010 № 01-8/724 «Про деякі питання призначення і проведення судових експертиз у справах, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
61. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 14.01.2012 № 01-8/31 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про інтелектуальну власність» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
62. Лист Вищого господарського суду України від 14.01.2014 № 05-3/31 щодо деяких питань застосування господарськими судами законодавства у розгляді справ, пов'язаних із захистом права на об'єкти інтелектуальної власності // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
63. Рекомендації Президії Вищого господарського суду від 10.06.2014 № 04-5/1107 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» (із змінами) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
64. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 14.02.2011 № 01-8/78 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
65. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 20.02.2007 № 01-8/91 «Про нормативно-правові акти, що регулюють питання, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
66. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 14.12.2013 № 01-8/974 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
67. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 27.06.2008 № 01-8/383/1 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>

68. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 24.10.2008 № 01-8/640 «Про Перелік питань, вміщених у документах Вищого господарського суду України, які стосуються розгляду господарськими судами справ, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
69. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 23.12.2014 № 01-8/735 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку Вищим господарським судом України)» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
70. Рекомендації президії Вищого господарського суду України від 29.03.2005 № 04-5/76 «Про деякі питання практики призначення судових експертиз у справах зі спорів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
71. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 10.07.2006 № 01-8/1516 «Про посібник для суддів і слідчих «Судова експертиза прав інтелектуальної власності: збірник питань» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
72. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 20.04.2013 № 01-8/251 «Про деякі питання практики вжиття запобіжних заходів» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
73. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 21.08.2008 № 01-8/498 «Про атестованих судових експертів з питань, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності та науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
74. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 24.10.2015 № 01-8/640 «Про Перелік питань, вміщених у документах Вищого господарського суду України, які стосуються розгляду господарськими судами справ, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
75. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 15.12.2008 № 01-8/724 «Про деякі питання призначення і проведення судових експертиз у справах, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
76. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 30.06.2009 № 01-08/411/1 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
77. Постанова Вищого арбітражного суду України «Про питання захисту авторських прав в Інтернеті» від 05.06.2000 р. № 04-1/5-7/82 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
78. Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 06.05.2013 № 01-8/784 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на

- об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
79. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2014 № 01-8/846 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
80. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 22.01.2014 № 01-8/25 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти авторського права і суміжних прав» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
81. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2009 № 01-8/844 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
82. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 13.07.2011 № 01-8/1234 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти промислової власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
83. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2012 № 01-8/844 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на промисловий зразок та прав на раціоналізаторську пропозицію» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
84. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 15.07.2010 № 01-08/415 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти промислової власності» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
85. Рішення Вищого господарського суду України від 30.10.2012 (справа № 12/318) «Про визнання свідоцтва на знак для товарі і послуг недійсним (касація)» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
86. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 17.04.2013 № 01-8/847 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на знаки для товарів і послуг (торговельні марки)» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
87. Оглядний лист Вищого господарського суду України від 22.01.2014 № 01-8/24 «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на знаки для товарів і послуг (торговельні марки)» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.arbitr.gov.ua/>
88. Бернська конвенція (Паризький акт 1971 р.) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
89. Римська конвенція 1961 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
90. Женевська конвенція 1974 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
91. Договір ВОІВ про авторське право // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

92. Паризька конвенція, Стокгольмський акт // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
93. Договір про патентну кооперацію 1970 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
94. Договір про патентне право 2000 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
95. Мадридська угода 1891 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
96. Мадридський протокол 1989 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
97. Договір про закони щодо товарних знаків 1994 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
98. Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
99. Будапештський договір 1977 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
100. Абдуліна І. Актуальні проблеми інтелектуальної власності – національний бренд України // Інтелектуальна власність.– 2011.– №9.– С.4–7
101. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 431с.
102. Басова Ю.О. Інтелектуальна власність. Навчальний посібник у схемах і таблицях: навчальний посібник / Ю. О. Басова, Н. В. Омельченко, С. П. Школяр. – Львів : Компакт-ЛВ, 2008. – 164 с.
103. Батова В. Корисна модель в Україні. Вдосконалення правової охорони // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №3.– С.3– 11
104. Бенедисюк І. Запобіжні заходи та заходи забезпечення позову у спорах, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.56–65
105. Бондаренко С.В., Кожарська І.Ю. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: ПВП, 2008. – 416 с.
106. Бошицький Ю.Л. Аспекти удосконалення правотворення у сфері охорони інтелектуальної власності в Україні // Часопис КУП.– 2011.– №4.– С.253– 257
107. Булат Є. Деякі аспекти правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2015.– №1.– С.117–119
108. Васьковська Т. Історія упаковки та її сучасна охорона// Інтелектуальна власність.– 2014.– №1.– С.14–17
109. Вахонєва Т.М. Відповідальність за невиконання авторського договору // Держава і право.– Вип. 52.– К., 2011.– С.270–276
110. Вахонєва Т. Виконавці як суб'єкти права інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №2.– С.48–53
111. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. І. Дахно. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ЦНЛ, 2006. – 278 с.
112. Довгань Г. В. Становлення та розвиток законодавства України про інтелектуальну власність (історико-правовий аспект) : Дис... канд. наук: 12.00.01 - 2009.
113. Драпак Г. М. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / Г. М. Драпак, М. Є. Скиба. – 2-ге вид., випр. – К. : Кондор, 2007. – 156 с.

114. Дроб'язко В. Закон США про авторське право 1976 року// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2013.– №1.– С.40– 49
115. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
116. Жаров В.О. Право інтелектуальної власності в системі права України: Навчальний посібник. – К.: ПВП, 2006. – 108 с.
117. Івасько О. Оцінка вартості інтелектуальної власності в контексті приватизації // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С.46–53
118. Ієвіня О.В., Мироненко В.П., Павловська Н.В., Пилипенко С.А. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення: Навч. посібник. – К.: КНТ, 2007. – 264 с.
119. Комзюк Л. Сучасні тенденції гармонізації авторського права ЄС// Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №1.– С.32– 40
120. Корновенко С. Ідея як об'єкт захисту права інтелектуальної власності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2016.– №3.– С.55–59
121. Коссак В.М., Якубівський І.Є. Право інтелектуальної власності: Підручник. – К.: Істина, 2007. – 208 с.
122. Кохановська О. Основи теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні // Право України.– 2011.– №5.– С.52–59
123. Крижна В.М., Яркіна Н.Є. Право інтелектуальної власності України: Конспект лекцій. – Харків: НЮА України, 2008. – 112 с.
124. Кузнецова Н., Кохановська О. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні // Право України.– 2011.– №3.– С.21–29
125. Кучеренко О. Інтелектуальна власність у сфері нанотехнологій // Інтелектуальна власність.– 2013.– №4.– С.29–32
126. Лопатін В. Продавці та покупці інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– 113–126
127. Микитин В. Наслідки порушення прав інтелектуальної власності // Часопис КУП.– 2012.– №2.– С.256–261
128. Микитин В. Цивільно-правові способи захисту майнових прав інтелектуальної власності // Юридична Україна.– 2012.– №9.– С.53–61
129. Москаленко В.С. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності господарськими судами: стан та тенденції // Господарське судочинство.– 2015.–№1.– С.8–13
130. Мікульонок І. О. Основи інтелектуальної власності: навч. посіб. / І. О. Мікульонок. – К.: Політехніка, 2005. – 232 с.
131. Нерсисян А. Право інтелектуальної власності в Україні: проблема визначення правового статусу // Юридичний журнал.– 2011.– №5.– С.69–72
132. Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні: досвід, законодавство, проблеми, перспективи // Право України.– 2011.– №3.– С.14–20
133. Осипова Ю. Вищі навчальні заклади України як суб'єкти права інтелектуальної власності (на прикладі об'єктів авторського патентного права та нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності) // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.17– 25
134. Петренко С. Управління правами інтелектуальної власності на регіональному рівні: сучасний стан та перспективи розвитку // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.12–16

135. Підпригора, О. А. Право інтелектуальної власності / О. А. Підпригора. – К.: Ін Юре, 2004. – 670 с.
136. Право інтелектуальної власності. Академ. курс: підручник / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Ін Юре, 2004. – 672 с.
137. Пічкур О. Визначення предмета цивільно-правових договорів щодо результатів інтелектуальної (розумової) діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2015.– №4.– С.3–12
138. Пічкур О. Особливості етапу підготовки договорів про передання майнових прав на результати інтелектуальної діяльності // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2013.– №3.– С.38– 47
139. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 414 с
140. Рудник Т., Закорецька Г. Проблеми захисту права інтелектуальної власності в Україні: теоретичний аспект // Підприємництво, господарство і право.– 2012.– №8.– С.8– 10
141. Стройко І. Аналіз проекту нової редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права».Врахування у перспективному законодавстві України сучасного рівня розвитку новітніх технологій // Часопис КУП.– 2012.–№2.– С.267– 274
142. Тверезенко О. Класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.139–148
143. Томма Р.П., Курилін І.Р. Види відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності // Право і суспільство.– 2011.– №5.– С.54–57
144. Харитонова О. Поняття та види цивільних правовідносин інтелектуальної власності // Право України.– 2011.– №3.– С.66– 77
145. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності: Навчальний посібник. – К.: ДПВ, 2008. – 124 с.
146. Шатова І. Мінеральна вода та об'єкти права інтелектуальної власності // Інтелектуальна власність.– 2011.– №3.– С.45–47
147. Штефан О. Плагіат – невід'ємна частина творчості? // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2014.– №2.– С. 20– 30
148. Штефан О. Проблеми кваліфікації піратства у сфері авторського права та суміжних прав // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С. 25– 33
149. Эннан Р. Проблемы защиты авторских прав в сети Интернет // Теорія і практика інтелектуальної власності.–2012.– №4.– С.70–78

ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття та основні теорії права інтелектуальної власності.
2. Поняття, ознаки та класифікація об'єктів права інтелектуальної власності.
3. Суб'єкти права інтелектуальної власності: поняття та види.
4. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності: поняття, види, підстави виникнення (набуття), строки чинності, особливості розпорядження ними.
5. Загальна характеристика основних інститутів права інтелектуальної власності.
6. Джерела права інтелектуальної власності.
7. Поняття авторського права. Співвідношення авторського права з правом

промислової власності.

8. Твір, як об'єкт авторського права: поняття, ознаки, види та умови надання йому правової охорони. Твори, що не являються об'єктами авторського права.
9. Суб'єкти авторського права: поняття та види. Співавторство та його види.
10. Особисті немайнові права автора.
11. Майнові права автора чи осіб, яким вони належать. Способи використання твору. Строки правової охорони майнових правах автора.
12. Винятки та обмеження у майнових правах автора.
13. Поняття, об'єкти та суб'єкти суміжних прав.
14. Особисті немайнові та майнові суміжні права. Строк охорони суміжних прав.
15. Обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення.
16. Управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав. Правовий статус та порядок діяльності організацій колективного управління.
17. Відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав
18. Поняття та об'єкти патентного права.
19. Суб'єкти патентного права.
20. Порядок одержання патенту на об'єкти патентного права.
21. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів патентного права.
22. Особисті немайнові права винахідника та автора промислового зразка.
23. Права та обов'язки, що впливають з патенту.
24. Обмеження прав патентовласника.
25. Припинення чинності патенту та визнання його недійсним.
26. Відповідальність за порушення прав власника патенту.
27. Комерційне найменування: поняття та вимоги, що ставляться до нього;
28. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування;
29. Виникнення, зміст та припинення права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
30. Торговельна марка: поняття, ознаки, види, умови надання та підстави для відмови в наданні правової охорони;
31. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку;
32. Порядок одержання свідоцтва на знак для товарів і послуг;
33. Права та обов'язки, що впливають із свідоцтва на знак для товарів і послуг;
34. Припинення дії свідоцтва на знак для товарів і послуг та визнання його недійсним;
35. Охорона прав на добре відомий знак для товарів і послуг.
36. Поняття та умови надання правової охорони зазначенням походження товарів;
37. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або на використання зареєстрованого кваліфікованого зазначення походження товару;
38. Права та обов'язки, що впливають із реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання;
39. Підстави та порядок визнання недійсними та припинення дії реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання.
40. Право інтелектуальної власності на наукове відкриття.
41. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральних мікросхем.
42. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

43. Право інтелектуальної власності на селекційні досягнення (сорти рослин, породи тварин).
44. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
45. Відповідальність за порушення прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.
46. Загальна характеристика та класифікація договорів у сфері інтелектуальної власності.
47. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Ліцензійний договір.
48. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
49. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
50. Договір комерційної концесії.
51. Характеристика інших договорів у сфері інтелектуальної власності (між співавторами, між роботодавцем та працівником, між співвласниками патенту чи свідоцтва, про передачу ноу-хау та ін.).
52. Захист права інтелектуальної власності: поняття, форми та способи.
53. Судовий захист права інтелектуальної власності.
54. Судові експертизи у сфері права інтелектуальної власності.
55. Адміністративний захист права інтелектуальної власності.

Для заметок